

સંપ્રદાયનો સર્વાંગી વિકાસ કરતું શ્રી સ્વા. મંદિર - સરધારનું મુખપત્ર

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન

ડિસેમ્બર - ૨૦૦૮
બે વર્ષ લવાજમ રૂ. ૧૬૦/-

સ. સ્વામી બાલમુદ્દદાસજી.

સ. સ્વામી મુક્તીનાંદ.

વડતાલ પીઠાધિપતિ પ.પૂ. ઇ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના 'ગાદિ પટ્ટાભિષેક' બાદ શ્રી સ્વામિનારાયણનારાય મંદિર - જામવણચલી (હાલાર પ્રદેશ)માં પ્રથમ પ્રતિષ્ઠા થનાર 'ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ'ની દિવ્ય પ્રતિમા દર્શન

દાહોદને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી મંદિરનો જીર્ણોદ્ધાર કરીને
પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના વરદ્ હસ્તે સંપન્ન થયેલ 'પુનઃ મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ' (તા. ૨-૧૨-૦૯)

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન, ડિસેમ્બર - ૨૦૦૯ (૨)

:: સંસ્થાપક ::

:: અધ્યક્ષ ::

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન

વર્ષ :- ૫, અંક :- ૬, તા. ૨૦-૧૨-૦૯

:: પ્રયોજક ::

પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

:: પ્રકાશક ::

શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયસ્થ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ
પીઠસ્થાન સંસ્થાન - વડતાલ વતી
શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર
તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫.

તંત્રી : સાધુ પતિતપાવનદાસજી

:: સંપાદક ::

સ્વામી શ્રી આનંદસ્વરૂપદાસજી (વેદાંતાચાર્ય)

સંપ્રદાયનો સર્વાંગી વિકાસ કરતું શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર
- સરધારનું રજિસ્ટર્ડ મુખપત્ર ઈ.સ. ૨૦૦૫ના ઓક્ટોબર
માસથી પ્રારંભાયેલું, દર માસની ૨૦ તારીખે પ્રકાશિત થતું,
આપના સમગ્ર કુટુંબ - પરિવારમાં આનંદ અને સંસ્કારની
સૌરભ પ્રસરાવે અને જીવનનું અનરંક ઘડતર કરતું સામયિક.

:: લવાજમના દર ::

બે વર્ષ	: રૂ. ૧૬૦/-
પંચવાર્ષિક	: રૂ. ૩૫૦/-
પચ્ચીસ વર્ષ	: રૂ. ૭૫૦/-
પરદેશમાં લવાજમ	: \$ 200 U.S.A.
	: £ 100 U.K.

:: લવાજમદર અંગે ગ્રાહક પત્ર વ્યવહાર ::

‘ચિંતન કાર્યાલય’

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર

તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫. ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧

Visit us : www.sardhadham.org

www.swaminarayanvadtalgaadi.org

E-mail : chintansardhar@yahoo.in

sardharmandir@gmail.com

“હાલા લાગે વાલપના વેણ...”

વચનામૃત ગઢડા મધ્યનું ૨૩માં મનને બાળકની સાથે સરખાવતાં ભગવાન શ્રીહરિ કહે છે : “જેમ બાળક હોય તે સર્પને, અગ્નિને તથા ઉઘાડી તલવારને ઝાલવા જાય, તે જો ઝાલવા ન દઈએ તો પણ દુઃખી થાય ને ઝાલવા દઈએ તો પણ દુઃખી થાય. તેમ મનને વિષય ભોગવવા ન દઈએ તોય દુઃખી થાય ને ભોગવવા દઈએ તોય દુઃખી થાય.” આ દૃષ્ટાંતમાં બાળમાનસના અભ્યાસુ તરીકે ભગવાન શ્રીહરિની છબિ સ્પષ્ટ થાય છે.

વચનામૃત ગઢડા પ્રકરણના ૨૪માં ‘બાળકના હાથમાં ચિંતામણિ હોય તેની એને કિંમત ન હોય’, વચનામૃત ગઢડા અંત્ય પ્રકરણ ૨૭માં ‘બાળકે બદામ, રૂપિયો ને સોનામહોર - ત્રણેયમાં સરખો માલ માન્યો હોય છે...’ વગેરે દૃષ્ટાંતોમાં પણ ભગવાન શ્રીહરિનું બાળમાનસનું સૂક્ષ્મ અવલોકન જણાઈ આવે છે. વચનામૃત ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણના પદમાં સંતોને ઉપદેશતાં શ્રીજીમહારાજ કહે છે કે, ‘સાધુને તો બાળકની પેઠે નિર્માનીપણે વર્તવું.’ વચનામૃત ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણના ૩૨માં અંતઃકરણની ચંચળતાને બાળક અને બાળકના રમાડનાર સાથે સરખાવે છે. - ‘...અંતઃકરણ તો જેવું નાનું છોકરું તથા વાનરું તથા કુતરું તથા બાળકનો રમાડનાર તેવું છે.’ તેમજ વચનામૃત કારિયાણી પ્રકરણના ૭૩માં ભગવાન શ્રીહરિ કહે છે : ‘વિશેષ કરીને ગુણ-અવગુણ યુવાવસ્થામાં જણાય છે પણ બાળ કે વૃદ્ધ અવસ્થામાં નથી જણાતા... અને એવો સારો હોય તે તો બાળકપણામાંથી જ જણાય. સારો હોય તેને તો બાળકપણામાંથી જ છોકરાની સોબત ગમે નહીં ને જિહ્વાનો સ્વાદિયો હોય નહીં ને શરીરને દમ્યા કરે...’

આમ, ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણને બાળમાનસનો તલસ્પર્શી અભ્યાસ હોવાથી તેઓ બાળકનું માનસ પિછાણી તેને રાજી રાખવામાં કુશળ હતા. આથી જ બાળકોને પણ શ્રીજીમહારાજનો સાથ-સંગાથ ગમતો, સાથે રમવાનું ગમતું. ...”

- ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ

:: અનુક્રમણિકા ::

૧	ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અને બાળકો.....	૦૪
	- પાર્ષદ કુણાલ ભગત, ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી	
૨	સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા....	૨૭
	- સ્વામી ધનશ્યામદાસજી - રઘુવીરવાડી	
૩	પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રીની આગામી કથા-પારાયણો...	૩૩
	- સંકલિત	

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અને બાળકો
બાળ સનેહી રે મોહન મુજને ગમતાં...

પાર્ષદ કુણાલ ભગત, ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

બાળક એટલે ? હસતું-ખીલતું ફૂલડું.....!!!

બાળક એટલે ? નિર્દોષતાનું પ્રતિક.....!!!

બાળક એટલે ? જીજ્ઞાસાનું અપર નામ.....!!!

લાખો વર્ષની કઠણ સાધના છતાં ઋષિમુનિઓને ભગવાનની ઝાંખી ન થાય ! એ પ્રભુ, ધ્રુવજીને છ માસમાં હોંશે હોંશે દર્શન આપવા આવે.....!!! આપણને પ્રશ્ન થાય કે ભગવાને આવો અન્યાય કેમ કર્યો ?

તો જવાબ છે : **દ્યુવજી બાળક હતા !**

છપૈયા અને અયોધ્યામાં વેણી, પ્રાગ, માધવ અને એવા કેટલાય બાળમિત્રોથી ઘેરાયેલા રહેતા બાળ ઘનશ્યામના સ્વરૂપથી લઈને, પૂર્ણ પુરુષોત્તમ રાજાધિરાજ તરીકે લાખોના હૃદયમાં બિરાજમાન ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના મોહક સ્વરૂપ સુધી, ભક્તોએ તેમના ‘બાળસ્નેહી’ બિરુદને મન ભરીને માણ્યું છે.

બાળ-મનોવિજ્ઞાનની બેનમૂન છણાવટથી લઈને બાળભક્તોમાં ધ્રુવ-પ્રહ્લાદ સમી ઊંચેરી આધ્યાત્મિકતાનું સિંચન કરવા શ્રીજીમહારાજમાં નિરાળી બાળપ્રીતિનું દર્શન થાય છે. ભગવાન શ્રીહરિના એ બાળપ્રીતિના દર્શન આપણે અહિં આ લેખમાળાથી કરીએ :

એકવાર ગઢડામાં ભગવાન શ્રીહરિ મુંડન કરાવતા હતા. એક કણખીના દશેક વર્ષના છોકરાને શ્રીજીમહારાજ વિશે ખૂબજ હેત. તેણે અગાઉથી જ વાળંદને કહી રાખેલું કે મહારાજનું વતું કરી લીધા બાદ થોડા પ્રસાદીના કેશ મને આપજો. શ્રીજીમહારાજ વતું કરાવવા બેઠા ત્યારે એ છોકરો એક ખૂણામાં ઊભો ઊભો મહારાજનાં દર્શન કરતો હતો. વતું થઈ ગયા બાદ વાળંદ ભૂલી ગયો ને શરતચૂકથી પેલા છોકરાને આપ્યા વિના બધા વાળ થેલામાં ભરીને ચાલ્યો ગયો. આ જોઈને એ છોકરાને બહુ દુઃખ લાગ્યું ને ધ્રુસકે ધ્રુસકે રડી પડ્યો.

ત્યારે ભગવાન શ્રીહરિ છોકરા પાસે ગયા, તેને પડખામાં લીધો ને બરડે હાથ ફેરવી હેતથી પૂછ્યું : “બેટા ! કેમ રડે છે ?” ત્યારે પેલા બાળકે બધી વાતનો ખુલાસો કર્યો. એટલે શ્રીજીમહારાજ બોલ્યા : “અરે ! એટલા માટે રડે છે ? લે તને મારી શિખામાંથી વાળ આપું.” એમકહી શિખામાંથી થોડાક વાળ જુદાં તારવી કાતરથી કાપી આપ્યા. જે લઈને તે છોકરો ખૂબ રાજ થઈ ગયો. કદાચ, એ બાળક જીવનપર્યંત ભગવાન શ્રીહરિનું આ વાત્સલ્ય નહીં ભૂલ્યો હોય !

આમ, ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણને બાળકોને રાજી રાખતાં આવડતું, કારણ કે બાળકોની લાગણીની લિપિ તેઓ ઉકેલી શકતા.

“બેટા, શલૂ...ક !” ખરપડીથી ખડ નીંદતા વડતાલ પાસેના મહુડીયાપરાના જીવણપગીએ ક્યારામાં ધૂમતાં બાલા દીકરાનું ધ્યાન ખેંચ્યું.

“હા... બાપુજી !” કહી વેલામાંથી ઊંચું માથું કરી શલૂકે પિતા સામે નજર કરી.

“વેલા બહુ ઊંચા ન કરવા બેટા ! ફૂલ ખરી જાય તો ફાલ ઓછો આવે.”

“સારું બાપુજી ! હવે જાળવીને જોઈશ. પણ.... બાપુજી, આ વેલા ઉપર જે મોટું ફૂલ હતું ને ! તે ખરીને ચીભડું બેસી ગયું ! મને તો થાય છે કે આ ચીભડું કેવડું મોટું થશે ! ને પાકે ત્યારે કેટલું મીઠું થશે ! આમતો જુઓ બાપુજી, અત્યારથી જ મોટું લાગે છે. મારા મહારાજ જમે એવું છે.”

“તું એનું જતન કરે છે ને બેટા ! એટલે એ મોટું થઈ ગયું !”

“બાપુજી ! હું તો હરોજ બધા ક્યારામાં ફરતો ફરતો ફૂલડાં જોઉં છું. પણ આ વેલા પાસે તો બેસી જ જાઉં છું. મનમાં એવું થાય છે કે આ

બાળ-મનોવિજ્ઞાનની

બેનમૂન છણાવટથી લઈને
બાળભક્તોમાં ધ્રુવ-પ્રહ્લાદ
સમી ઊંચેરી

આધ્યાત્મિકતાનું સિંચન

કરવા શ્રીજીમહારાજમાં

નિરાળી બાળપ્રીતિનું

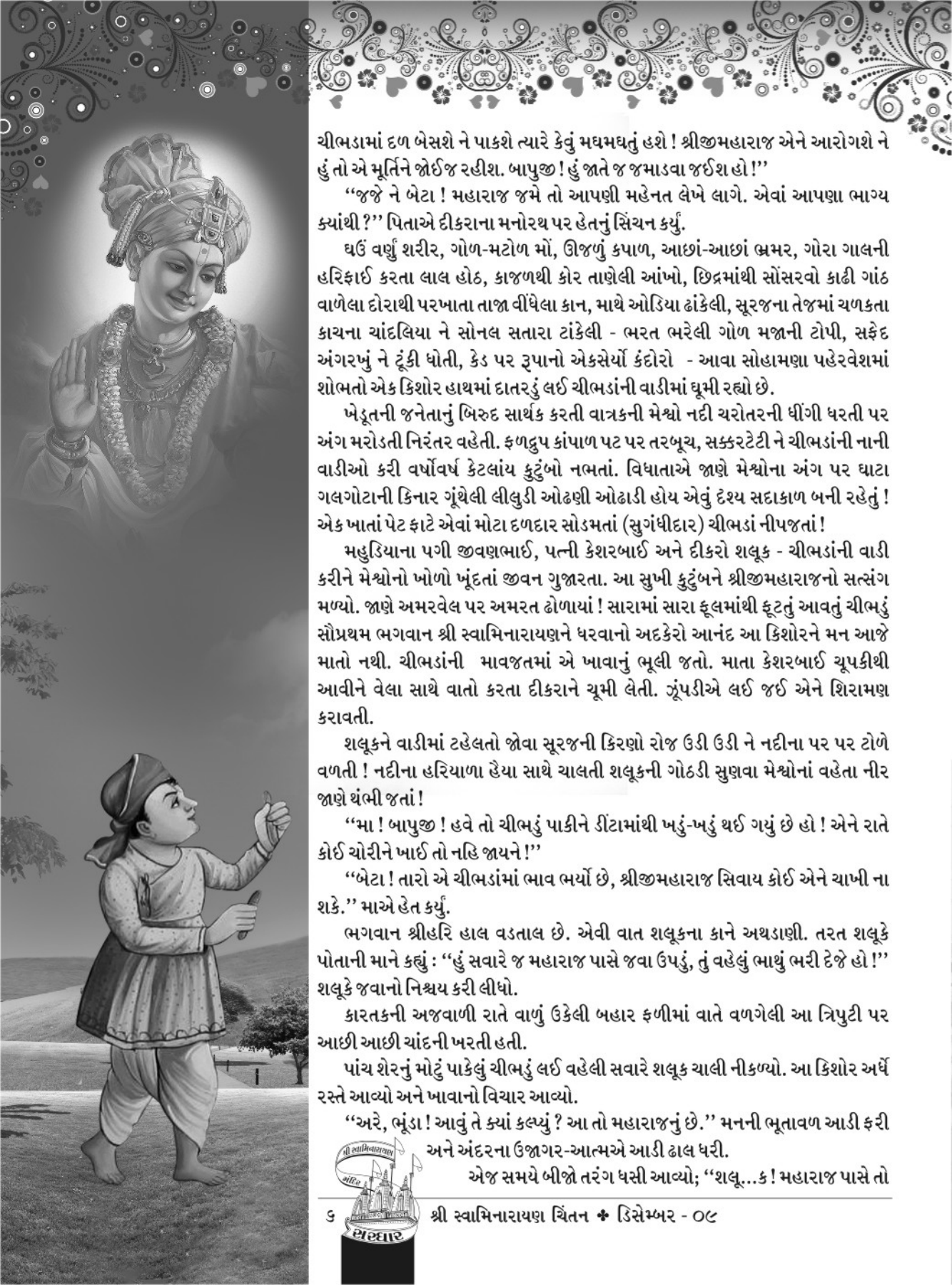
દર્શન થાય છે. ભગવાન

શ્રીહરિના એ

બાળપ્રીતિના દર્શન

આપણે અહિં આ

લેખમાળાથી કરીએ :

ચીભડામાં દળ બેસશે ને પાકશે ત્યારે કેવું મધમધતું હશે ! શ્રીજીમહારાજ એને આરોગશે ને હું તો એ મૂર્તિને જોઈ જ રહીશ. બાપુજી ! હું જાતે જ જમાડવા જઈશ હો !”

“જજે ને બેટા ! મહારાજ જમે તો આપણી મહેનત લેખે લાગે. એવાં આપણા ભાગ્ય ક્યાંથી ?” પિતાએ દીકરાના મનોરથ પર હેતનું સિંચન કર્યું.

ઘઉં વર્ણુ શરીર, ગોળ-મટોળ મોં, ઊજળું કપાળ, આછાં-આછાં ભ્રમર, ગોરા ગાલની હરિકાઈ કરતા લાલ હોઠ, કાજળથી કોર તાણેલી આંખો, છિદ્રમાંથી સોંસરવો કાઢી ગાંઠ વાળેલા દોરાથી પરખાતા તાજા વીંધેલા કાન, માથે ઓડિયા ઢાંકેલી, સૂરજના તેજમાં ચળકતા કાચના ચાંદલિયા ને સોનલ સતારા ટાંકેલી - ભરત ભરેલી ગોળ મજાની ટોપી, સફેદ અંગરખું ને ટૂંકી ધોતી, કેડ પર રૂપાનો એકસેર્યો કંદોરો - આવા સોહામણ પહેરવેશમાં શોભતો એક કિશોર હાથમાં દાતરડું લઈ ચીભડાંની વાડીમાં ધૂમી રહ્યો છે.

ખેડૂતની જનેતાનું બિરુદ સાર્થક કરતી વાત્રકની મેશ્વો નદી ચરોતરની ધીંગી ધરતી પર અંગ મરોડતી નિરંતર વહેતી. ફળદ્રુપ કાંપાળ પટ પર તરબૂચ, સક્કરટેટી ને ચીભડાંની નાની વાડીઓ કરી વર્ષોવર્ષ કેટલાંય કુટુંબો નભતાં. વિધાતાએ જાણે મેશ્વોના અંગ પર ઘાટા ગલગોટાની કિનાર ગૂંથેલી લીલુડી ઓઢણી ઓઢાડી હોય એવું દૃશ્ય સદાકાળ બની રહેતું ! એક ખાતાં પેટ ફાટે એવાં મોટા દળદાર સોડમતાં (સુગંધીદાર) ચીભડાં નીપજતાં !

મહુડિયાના પગી જીવણભાઈ, પત્ની કેશરબાઈ અને દીકરો શલૂક - ચીભડાંની વાડી કરીને મેશ્વોનો ખોળો ખૂંદતાં જીવન ગુજારતા. આ સુખી કુટુંબને શ્રીજીમહારાજનો સત્સંગ મળ્યો. જાણે અમરવેલ પર અમરત ઢોળાયાં ! સારામાં સારા ફૂલમાંથી ફૂટતું આવતું ચીભડું સૌપ્રથમ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણને ધરવાનો અદકેરો આનંદ આ કિશોરને મન આજે માતો નથી. ચીભડાંની માવજતમાં એ ખાવાનું ભૂલી જતો. માતા કેશરબાઈ ચૂપકીથી આવીને વેલા સાથે વાતો કરતા દીકરાને ચૂમી લેતી. ઝૂંપડીએ લઈ જઈ એને શિરામણ કરાવતી.

શલૂકને વાડીમાં ટહેલતો જોવા સૂરજની કિરણો રોજ ઉડી ઉડી ને નદીના પર પર ટોળે વળતી ! નદીના હરિયાળા હેયા સાથે ચાલતી શલૂકની ગોઠડી સુણવા મેશ્વોનાં વહેતા નીર જાણે થંભી જતાં !

“મા ! બાપુજી ! હવે તો ચીભડું પાકીને ડીંટામાંથી ખડું-ખડું થઈ ગયું છે હો ! એને રાતે કોઈ ચોરીને ખાઈ તો નહિ જાયને !”

“બેટા ! તારો એ ચીભડાંમાં ભાવ ભર્યો છે, શ્રીજીમહારાજ સિવાય કોઈ એને ચાખી ના શકે.” માએ હેત કર્યું.

ભગવાન શ્રીહરિ હાલ વડતાલ છે. એવી વાત શલૂકના કાને અથડાણી. તરત શલૂકે પોતાની માને કહ્યું : “હું સવારે જ મહારાજ પાસે જવા ઉપડું, તું વહેલું ભાથું ભરી દેજે હો !” શલૂકે જવાનો નિશ્ચય કરી લીધો.

કારતકની અજવાળી રાતે વાળું ઉકેલી બહાર ફળીમાં વાતે વળગેલી આ ત્રિપુટી પર આછી આછી ચાંદની ખરતી હતી.

પાંચ શેરનું મોટું પાકેલું ચીભડું લઈ વહેલી સવારે શલૂક ચાલી નીકળ્યો. આ કિશોર અર્ધે રસ્તે આવ્યો અને ખાવાનો વિચાર આવ્યો.

“અરે, ભૂંડા ! આવું તે ક્યાં કલ્પ્યું ? આ તો મહારાજનું છે.” મનની ભૂતાવળ આડી ફરી અને અંદરના ઉજાગર-આત્મએ આડી ઢાલ ધરી.

એજ સમયે બીજો તરંગ ધસી આવ્યો ; “શલૂ...ક ! મહારાજ પાસે તો

રાજવી અને લાખોપતિ પકવાનો ભેટ ધરે ત્યાં આ તારું બે પઈનું ચીભડું શા હિસાબમાં ? એની મોજ અહીં જ ઉડાવી લે ભલા !” મન ચીભડું ખાવા લલચાવવાં લાગ્યું.

અને... શલૂક ઝાડ તળે બેઠો. ગજવામાંથી ચપ્પું કાઢ્યું. અને ચરકો મૂકવા જાય ત્યાં આત્માનો નાદ સંભળાયો : “શલૂક, આ શું રાત-દિવસ જંખી અને જેની ઉપર હેયાનું હેત ઢોળ્યું... ભગવાન શ્રીહરિને અર્પણ કરવાના કોડ પર અમી સીંચ્યું ! ને હવે થોડા માટે તારી ટેકને લાંછન લગાડીશ...?” અને શલૂક ઊભો થઈ ગયો. અરે ફટ્ટ છે... હું ભૂલ્યો... આ મારાથી ખવાયે જ કેમ?

પછી શલૂકે વાટ પકડી વડતાલની...

“પણ... પણ... શલૂક ! જો તો ખરો... માથે બપોર... અને આવી ભૂખ શા માટે વેઠે છે ? ખાઈ લે ભલા ! તારા ચીભડાંની કિંમત કોડીનીય નથી... વળી ક્યાંય ચગદાઈ જાશે. તે કેમમાની લીધું કે મહારાજ જમશેજ !” શલૂકને થયું વાત હિતની છે, ચાલ ખાઈ જ લઉં.

ફરી ગજવામાંથી ચપ્પું કાઢી કાપ મૂકવા તૈયાર થયો. અને આત્મા ફફડી ઉઠ્યો. શલૂક ! સાવધાન...! આ તો તારું છે જ નહિ... તું તો કેવળ થાપણ લઈને જ જાય છે... માલિક તો શ્રીજીમહારાજ છે. ચાલ... ચાલ... ઊભો થા.

એકદમવીજ ઝબૂકી હોય એમશલૂકના મોં પર શરમનો શેરડો પડ્યો...! હાય ! ...! હું કેવો મૂર્ખ ! ખાવાનો સંકલ્પ પણ ન કરાય ! વિચારમાં એણે દાંત કચકચાવ્યા. પોતાના ગાલ પર

ટપલી મારી. ‘હા..શ’ જાણે ભૂલનું પ્રાયશ્ચિત્ત કરી લીધું હોય તેમનિરાંતનો શ્વાસ લીધો અને ગતિ વધારી.

“અરે ! શ..લૂ..ક જો તો ખરા કેવી મીઠી સુગંધ... તને આવું ચીભડું ફરી નહિ મળે.” મન દાવ પર દાવ લગાવેજ રાખે છે. અને હવે તો સુંધી લીધું એટલે ખાધા બરાબર. અને શલૂક ઢીલો પડ્યો. એ ઝાડ નીચે બેસી અને ફરીથી ચપ્પુ કાઢ્યું.

આત્માએ ઝોંટ મારી અને ચપ્પું હાથથી પડી ગયું. અરે મુરખ ! એ તારી મૂર્ખામી ઉપર કેટલું દયામણું થઈ ગયું છે તે તો જો ! ચાલ હવે દોડવા માંડ. જો વડતાલનો ટીબો દેખાય, ને ઉપર ધજા ફરકે છે. હવે બહુ દૂર નથી. શલૂક કોઈ આવે તો એને હુંકાવી દેજે.

શત્રુઓને હરાવી સ્વજનને વિજયના વધામણા દેવા કોઈ યોદ્ધો દોટ મૂકે તેમએ શીઘ્રગતિથી દોડવા માંડ્યો. એક શ્વાસે દોડતો જઈ ગોમતીને કાંઠે શલૂક વિસામો ખાવો બેઠો ત્યારે મનની ભૂતાવળ સાથે જંગમાં જીતેલો આ રણવીર સંકલ્પના ધા ધોતો પરસેવે નાહી રહ્યો હતો ! અને વનરાઈ તથા ગોમતીનો આરો એને વધાવતા હતા : શાબ્બાશ, શલૂક ! શાબાશ...!

સોના-રૂપાના તારે ગૂંથેલ જામો પેરી મહાપ્રભુ ઊંચા સિંહાસને બિરાજમાન હતા અને ત્યાં આ બાળ શૂરવીર આવી પહોંચ્યો. આંખને ઈશારે અને હાથને લટકે શ્રીજીમહારાજે એ બાળકને પોતાની તરફ ખેંચ્યો.

ભગવાન શ્રીહરિની મરજીથી હકડેઠેઠ બેઠેલી સભામાં કેડી પડી ગઈ ! ચીભડું મૂકેલી ટોપલીને પાસે મૂકી અને દંડવત્ કર્યા.

શ્રીજીપ્રભુએ આગળ વધી કિશોરનો હાથ ઝાલ્યો અને એવું તો હેત કયું કે એનો થાક ઉતરી ગયો ! ભગવાન શ્રીહરિએ ટોપલી બોળામાં લીધી... અંદરથી ચીભડું કાઢી બહુ વાર સુધી હાથમાં રમાડ્યું. જાણે કે બાળકની સામે બાળક બની માતા ભક્તિએ આપેલા રમકડાંથી પ્રભુજી રમતાં હોય !!

“બ્રહ્મમુનિ ! આ ચીભડાંની મીઠાશ બ્રહ્માંડમાં પણ ન મળે !!!”

“અરે ! એમ કાંઈ હોય દયાળું ! આવું કા બોલો ! ચીભડાની સોડમથી તો આ ચરોતરની વાડીઓ છલકે છે. કહ્યું હોત તો ગાડાં ભરીને મંગાવી રાખતને ! આ એક ચીભડાંમાં શું જોયું જે આવું અદકું વડાલ વેયું મહારાજ !” બ્રહ્માનંદ સ્વામીએ રહસ્ય જાણવા કટાક્ષ કરી.

“સ્વામી ! આમાં ભાવ ઉભરે છે ! લાવ શલૂક ચપ્પું કાઢ જોઉં. આજ તો અહીં બેઠા જ ચીભડું જમીશું.”

ચપ્પું હાથમાં લઈ શ્રીજીમહારાજે ચીભડું મોળ્યું. મજાની ચીરીઓ કરી, બિયાં ટોપલીમાં જુદા તારવ્યા. મહારાજે એક પછી એક ચીર અધર પર ધરવા માંડી. માનસ સરોવરનો હંસલો મોતી ચરે એમ ઘડીકમાં તો અર્ધું ચીભડું ભગવાન શ્રીહરિ આરોગી ગયા.

“અ..ર..ર.. મહારાજ ! પ્રસાદી તો આપો. આમ, સાવ એકલપેટા કાં થયાં !” બ્રહ્માનંદ સ્વામીને એમ કે બધું જમી જશે તો પેટમાં દુઃખશે.

“સ્વામી ! આ ચીભડાએ ત્રણ-ત્રણ મહિના સુધી કિશોરના હેત પીધા છે. એના સોડમતા દળ ઉપર બાળકના કોડ ઉભરે છે ! કેમશલૂક ! લે, તને તો પ્રસાદી આપવી જ પડે. લે, આ ચીર્ચ અહીં ઊભો ઊભો જ જમી જા.” શ્રીજીપ્રભુએ હાથોહાથ લીધેલી પ્રસાદીથી એનું અંતર ઠરી ગયું.

શ્રીજીમહારાજે ચીભડું ઢોલીયે બેઠા જ પુરુ કર્યું. બ્રહ્મચારીએ આવી મુખારવિંદ ને બેઉ હસ્તકમળ પખાળ્યાં.

“દયાળું ! આ કિશોર અને ચીભડાંના શા પુણ્ય ? વાત તો કરો ?” બ્રહ્માનંદ સ્વામી, સુરોખાચર અને સર્વ સભાજનો જાણવા આતુર થયાં !!

“બ્રહ્મચારી ! એક માટલી ભરી બરફી લેતા આવો.” શ્રીજીમહારાજે આજ્ઞા કરી.

આજ્ઞા મુજબ બરફીથી છલોછલ ભરેલી માટલી આવી. ભગવાન શ્રીહરિ ઢોલિયા નીચે ઊતર્યા. અને બાળક શલૂકને માટલ ી ભેટ આપી ભેટી પડ્યાં !!

પછી કહ્યું : “બ્રહ્માનંદ સ્વામી !”

“હું.. મહારાજ !”

“માનવીનું મન કેવું ?”

“મન તો ચંચળ નીલ વાંદરા જેવું, ધજાની પૂંછડી જેવું, પડતી વર્ષા જેવું, ટૂંકમાં એને રોકવું મુશ્કેલ, જિતાય નહિ એવું !”

“બરાબર, એવું મન કોઈ જીતે તો !!!”

“તો તો મહારાજ એણે જગ જીત્યું કહેવાય. એને જીતનાર તો ઋષિઓનો ઋષિ ને યતિઓનો યતિ કહેવાય.”

“ત્યારે સ્વામી ! આ બાળક પોતાનું મન જીતીને ચીભડું લાવ્યો છે. મન સાથે શૌર્યથી લડ્યો છે. ઘણીવાર ઘવાયો છતાં પાછો નથી પડ્યો. ખાંડાની ધારે એણે રણ વટાવ્યું છે. ભવરણને તો ઘણાં ખેલે પણ આ અગોચર રણને ખેલવું બહુ દુષ્કર છે.”

“અહો પ્રભુ ! આવડો બટૂક આ અગમરણનો ખેલણહાર છે ?” બ્રહ્માનંદ સ્વામી તો આશ્ચર્યમાં ગરકાવ થઈ ગયાં ! ને તેનાથી બોલી જવાયું : “વાહ શલૂક વાહ... રંગ છે તને !”

“એટલે તો અમે એની અલ્પ છતાં અણમૂલી ભેટ અંગીકાર કરી !” આમ કહીને શ્રીજીમહારાજે સૌને મન સાથે લડાઈ લેવાનો ઉત્તમ ઉપદેશ આપ્યો.

એવામાં સંઘ્યા આરતીના ઘંટ રણઝણ્યા ને હજારોની મેદની વચ્ચે ભગવાન શ્રીહરિ આ કિશોરની આંગળીને ઝાલી ઉપર આરતીના દર્શન કરાવવા લઈ ગયાં. બીજે દિવસે માટલી લઈ બાળક શલૂક પોતાને ગામ મહુડિયામાં પાછો ફર્યો ત્યારે આખી સૃષ્ટિ આ રણના ખેલણહારને જાણે વંદી રહી !!

બાળકને જોઈને ભગવાન શ્રીહરિનું મન સદાને માટે નમી જતું. કેમ કે બાળકનું મન નિખાલસ અને નિર્દોષતાના ધોધથી ભરેલું હોય છે.

બાળકો પ્રત્યે શ્રીજીમહારાજને અપાર પ્રેમ અને અનુકંપા હતા. ભગવાન શ્રીહરિ પોતાના રોજિંદા કાર્યમાંથી ચોક્કસ સમય કાઢીને બાળકોને બોધ આપતા. બાળકનું દિલ દુઃખાય તો તે દુઃખી થતા. બાળક પાસે પણ બાળભાવે માફી માગવામાં તેઓ નાનપ અનુભવતા નહિ. બાળક એટલે જિજ્ઞાસાનું અપર નામ. જે કંઈ નવું જુએ કે નવું સાંભળે, એના વિશે તેના મનમાં કુતુહલ થયા વિના રહે જ નહીં. પરંતુ અજ્ઞાનવશાત્ કેટલીકવાર આવું કુતુહલ તેને જ હાનિહારક બનતું હોય છે.

એકવાર ગઢડામાં સભા દરમ્યાન એક સર્પ નીકળ્યો. જે જોઈને એક વિપ્રનો પુત્ર તેની પાસે જતો હતો, ત્યારે શ્રીજીપ્રભુએ ભરી સભામાં સાપને પકડવા જતાં બાળકને બુમ મારીને કહ્યું : “એય, છોકરા ! પાછો વળી જા...”

બાળકે સાંભળ્યું ન સાંભળ્યું ફરીવાર પકડવા ગયો.

ભગવાન શ્રીહરિએ બાળકને પુનઃ સાપ પકડવા ના પાડી.

આખરે મહારાજ સિંહાસનથી ઊભા થયા અને બાળકને થપાટ મારી પાછો વાળ્યો અને સ્વયં તે સર્પને પકડીને મૂકી આવ્યા.

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના જન્મથી લઈને અંતર્ધાન સુધીની લીલામાં આ પ્રસંગ પહેલો જ એવો થયો કે જેમાં શ્રીજીમહારાજે કોઈને હાથ ઉગામી થપાટ મારી હોય....!!

પુનઃ સભા શરુ થઈ, ત્યારે શ્રીજીમહારાજ ખૂબ ઉદાસ થઈ ગયા ને કહ્યું : “આ અમારા હાથ ચમચમે છે તો જેને આ હાથ વાગ્યો હશે, તેને કેટલું દુઃખ થતું હશે ? માટે એ બાળકને શોધી લાવો.” ત્યારે તપાસ કરતાં સંતોને મંદિર બહાર એ બાળક મળ્યો. સંતોએ તેને શીખવ્યું કે મહારાજ તને માગવાનું કહે તો કહેજે કે, આપ કોઈનો થાળ જમતા નથી તો હવેથી જમશો તો હું થઈશ. સાથે તેના પિતાએ પણ શીખવ્યું કે ફરીથી માગવાનું કહે તો મહારાજનાં ચરણારવિંદ માગજે. એમ શીખવી છોકરાને શ્રીજીમહારાજ પાસે લાવ્યા.

ભગવાન શ્રીહરિએ તેને પૂછ્યું : “તને મારો હાથ વાગ્યો?” છોકરાએ હા પાડી. ત્યારે ભગવાન શ્રીહરિએ કોઈક ભક્તને ધરાવેલ એક પાઘ, સાકરની થાળી અને બે રૂપિયાની ભેટ તે બાળકને આપી અને કંઈક માગવા કહ્યું. ત્યારે તે છોકરાએ શ્રીજીમહારાજને જે કોઈ થાળ લાવે એનો થાળ જમવા વિનંતી કરી. પુનઃ માગવા કહ્યું ત્યારે ભગવાન શ્રીહરિનાં ચરણારવિંદ માગ્યાં. ત્યારે મહારાજે પોતાના બે ચરણ તેની છાતીમાં આપી કહ્યું : “જા, તારું ને તારા બાપનું બંનેનું હું કલ્યાણ પણ કરીશ.” આમ, એ છોકરા પર અત્યંત રાજી થયા અને પોતાની ઉદાસી ટાળી.

જો કે એ બાળકને થપાટ મારવામાં પણ ભગવાન શ્રીહરિના અંતરમાં એનું હિત જ હતું, કારણ કે તે સાપને પકડવા જતો

હતો; તો પણ એ બાળકને થયેલું દુઃખ પણ શ્રીજીમહારાજ સમજી ગયા.

કરોડો વર્ષની ઋષિમુનિઓની સાધના પછી જેની દૃષ્ટિ આગળ જે મૂર્તિ ન આવે એ પરમાત્મા મહાપ્રભુ આજે આઠ વર્ષના બાળકને મનાવી-વિનવી રહ્યા છે.

ઉપરોક્ત વાતની અનુસંધાનમાં વચનામૃત ગઢડા મધ્યનું ૨૩માં મનને બાળકની સાથે સરખાવતાં ભગવાન શ્રીહરિ કહે છે : “જેમબાળક હોય તે સર્પને, અગ્નિને તથા ઉઘાડી તલવારને ઝાલવા જાય, તે જો ઝાલવા ન દઈએ તો પણ દુઃખી થાય ને ઝાલવા દઈએ તો પણ દુઃખી થાય. તેમમનને વિષય ભોગવવા ન દઈએ તોય દુઃખી થાય ને ભોગવવા દઈએ તોય દુઃખી થાય.” આ દૃષ્ટાંતમાં બાળમાનસના અભ્યાસુ તરીકે ભગવાન શ્રીહરિની છબિ સ્પષ્ટ થાય છે.

વચનામૃત ગઢડા પ્રકરણના ૨૪માં ‘બાળકના હાથમાં ચિંતામણિ હોય તેની એને કિંમત ન હોય’, વચનામૃત ગઢડા અંત્ય પ્રકરણ ૨૭માં ‘બાળકે બદામ, રૂપિયો ને સોનામહોર - ત્રણેયમાં સરખો માલ માન્યો હોય છે...’ વગેરે દૃષ્ટાંતોમાં પણ ભગવાન શ્રીહરિનું બાળમાનસનું સૂક્ષ્મઅવલોકન જણાઈ આવે છે. વચનામૃત ગઢડા પ્રથમપ્રકરણના પદમાં સંતોને ઉપદેશતાં શ્રીજીમહારાજ કહે છે કે, ‘સાધુને તો બાળકની પેઠે નિર્માનીપણે વર્તવું.’ વચનામૃત ગઢડા પ્રથમપ્રકરણના ૩૨માં અંતઃકરણની ચંચળતાને બાળક અને બાળકના રમાડનાર સાથે સરખાવે છે. - ‘...અંતઃકરણ તો જેવું નાનું છોકરું તથા વાનરું તથા કુતરું તથા બાળકનો રમાડનાર તેવું છે.’ તેમજ વચનામૃત કારિયાણી પ્રકરણના ૩૭માં ભગવાન શ્રીહરિ કહે છે : ‘વિશેષ કરીને ગુણ-અવગુણ યુવાવસ્થામાં જણાય છે પણ બાળ કે વૃદ્ધ અવસ્થામાં નથી જણાતા... અને એવો સારો હોય તે તો

બાળકો પ્રત્યે શ્રીજીમહારાજને અપાર પ્રેમ અને અનુકંપા હતા. ભગવાન શ્રીહરિ પોતાના રોજિંદા કાર્યમાંથી ચોક્કસ સમય કાઢીને બાળકોને બોધ આપતા. બાળકનું દિલ દુઃખાય તો તે દુઃખી થતા. બાળક પાસે પણ બાળભાવે માફી માગવામાં તેઓ નાનપ અનુભવતા નહિ.

બાળકપણામાંથી જ જણાય. સારો હોય તેને તો બાળપણમાંથી જ છોકરાની સોબત ગમે નહીં ને જિહ્વાનો સ્વાદિયો હોય નહીં ને શરીરને દમ્યા કરે...'

આમ, ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણને **બાળમાનસનો તલસ્પર્શી અત્યાસ** હોવાથી તેઓ બાળકનું માનસ પિછાણી તેને રાજી રાખવામાં કુશળ હતા. આથી જ બાળકોને પણ શ્રીજીમહારાજનો સાથ-સંગાથ ગમતો, સાથે રમવાનું ગમતું.

એકવાર રમત-રમતમાં જ પર્વતભાઈનો દીકરો મેઘો ભગવાન શ્રીહરિને બચકું ભરી ગયેલો, તો દાદાબાચરના પુત્ર **બાવાબાચર**ને રોજ શ્રીજીમહારાજના ચરણારવિંદનો અંગૂઠો ચૂસવામાં અમૃતથીય અધિક સ્વાદ આવતો. ભાદરણના નાનકડા દશ વર્ષના **ભગુભાઈ** પણ નિઃસંકોચપણે ભગવાન શ્રીહરિને કલ્યાણસંબંધી પ્રશ્ન પૂછી શકતા. (વચનામૃત વડતાલ પ્રકરણ : ૧૦), તો ગઢડાની પાંચ-છ વર્ષની **પાંચુ, નાનુ** ને **રામુ** નામે બાલિકાઓ ભગવાન શ્રીહરિનાં દર્શને ગઢડાથી કારિયાણી હોંશે હોંશે ખુલ્લા પગે ચાલી નીકળતી.

ભલ-ભલા જેમની મોટ્યપને આંખી શકવા અસમર્થ છે એવા ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ બાળકને આધીન થઈ જતાં, લોહચુંબકને જોઈને જેમલોખંડ ખેંચાય તેમબાળમાનસની કોમળતા પર શ્રીજીપ્રભુ વારી જતાં.

જૂનાગઢની શેરીઓમાં ઉત્સવની રંગત

રચાઈ છે. ધજાપતાકાથી સમગ્ર નગરની શોભા અનેરી નીખરી ઊઠી છે. સેંકડો કાઠી-દરબારો ઘોડેસવાર થઈને ચાલે છે. કોઈક બંદૂકના ભડાકા ને કોઈક તલવારબાજી કરી રહ્યા છે. ઢોલ અને ત્રાંસાની સાથે શરણાર્થઓના સૂરો રેલાઈ રહ્યા છે. અને નિશાન-ડંકા સાથે ભગવાન શ્રીહરિની સવારી પુર મધ્યે જઈ રહી છે. સુશોભિત ગજરાજ પર અંબાડીએ બેઠેલા શ્રીજીમહારાજ સૌ પર કરુણા દ્રષ્ટિ કરી મલકાઈ રહ્યા છે. આખું ગામ ભગવાન શ્રીહરિની સવારીનો ઠાઠમાઠ જોવા ઊમટ્યું છે. અરે, ખુદ જૂનાગઢના નવાબ પણ મહેલના ઝરુખામાં ઊભા છે.

એવામાં એક નાનો બાળક, હાથમાં **તાજી કાકડી** લઈ શ્રીજીમહારાજના હાથી આગળ પહોંચી જાય છે. હરિવર સુધી કાકડી પહોંચાડવા કૂદકા મારે છે. છેવટે કોઈ આવી તેને ઊંચો કરે છે, અને સામે ભગવાન શ્રીહરિ નીચા લળીને એ કાકડી અંગીકાર કરે છે, અને તે બાળકનો પ્રેમ શ્રીજીમહારાજ સુધી પહોંચે છે. વળી, ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ પણ ચાલુ સવારીએ જ કાકડી જમવા મંડે છે. 'લોકોને કેવું લાગશે?' એવો વિચાર એમના મનમાં સહેજે નથી, પરંતુ '**પોતે કાકડી નહીં જમે તો એ બાળકને કેવું લાગશે ?**' એ વિચાર શ્રીજીમહારાજના મનમાં છે.

♦ ♦ ♦ ♦ ♦

રૂમઝુમ... રૂમઝુમ... કરતી મધરાત તમરા સાથે ગોઠડી કરતી વહી રહે છે. આ નીરવ શાંતિમાં કર્ણની સાથે તનને ખેંચી લે એવો મીઠો અવાજ સંભળાય છે. સારંગીના સૂર સાથે મિત્રતા કરી.

‘મન માઠું ઊંચી તે મેડીએ મ્હાલે મહારાજ, આવો ને આજ તમે ગરીબ નિવાજ; તલપું છું દર્શનને કાજ...’

એહતો નટબાળ - ભૂરિયો - ભટુરિયો.

વિવિધ વાદ્યો સાથે ગામોગામ જનોને મનરંજન કરતા નટકુળમાં પણ ભૂરિયાની સારંગી પર તો સૌ ડોલી ઊઠતા. દશ વરસનો આ નટબાળ સૌની આંખડી દારતો. એની કુમળી આંગળીઓના ટચૂકડાં ટેરવા સારંગીના તાર પર ચપળતાથી રમતાં ત્યારે સૂરની સરવાણી ફરી ફરી ઝરણું બની જતી. એમાં સૌ કોઈ ભીંજાતા. નમણી આંખો, હસતું મુખડું, સુઘડ બાંધો, શ્યામલ કાન્તિ, ટપકતું લાવણ્ય એની કલાપ્રિયતાના ને સંવેદનશીલતાનાં ધ્યોતક હતાં.

સારંગીની સાધનામાં આ નટબાળ ભોજન પણ વિસરી જતો. તળાવની પાળ પર મોડી રાતથી વહેલી સવાર સુધી પરમતત્ત્વને આરાધતો સૂરીલા કંઠે ગાવણું કરી એ ભક્તિમાં ડૂબી જતો. ખરતી ચાંદનીના દૂધમાં સારંગીના સૂર ઘોળાતા. એના ઘૂંટ લેવા તળાવની માછલીઓ ટોળે ટળતી.

સારંગીના મોહક સૂરથી હૃદય રંજનાર ભૂરિયાને નથી કીર્તિની ભૂખ કે ધનની લાલચ, નથી વાડી-ઘોડી કે દરબાર, નથી કાયા પર રંગીલો ઠાઠ, છતાં સૌને માયા ઉપજાવે એવું કંઈક તેનામાં હતું.

આજે નટ પીપળી ગામમાં રોકાયાને અઠવાડિયું થયું. આ દરમ્યાન ભૂરિયાની સાધના ઉત્કટ બની. ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનો શ્રાવ્ય પરિચય થતાં તેના અંતરમાં ઝબકારો થયો. એને દર્શનની લગની લાગી. રાતની ઊંઘ ઊડી ગઈ. અડધી રાતે નહિ દિવો, નહિ દિશા, નહિ સંગાથ, શ્રદ્ધાના જળ પર એનો વલોપાત ધૂમરડી લેતો રહ્યો.

વિરહમાં સ્થળ અને સમય વિસરી ગયાં. એ ભગવાન શ્રીહરિમાં તદાકાશ થયો. સૂરની સરવાણીમાં ભાવની ભરતી ચડી. અને સ્વયં

શ્રીજીમહારાજ ખેંચાયા. એક કુમળા હૃદયના કામણથી કાઠી-દરબારો સહિત પોતે પીપળી પધાર્યા.

આખું ગામ સામૈયું કરવા ઉમટ્યું, ઢોલ ઢબુકયા - ગુલાલ ઉડ્યો - ભૂંગળ વાગી - ભડાકા થયાં - તાળીના તાલ અને પગના ઠેકા સાથે મીઠી હલકથી વધામણાં રેલાયાં. માણકીને નચાવતા ભગવાન શ્રીહરિના નેત્રકમળ કંઈક શોધી રહ્યા છે, અને એ છે નાનકડો નટબાળ-ભૂરિયો. એ તો ક્યારનોય સારંગી વગાડતો શોભાયાત્રામાં સામેલ થઈ ગયેલો. મહાપ્રભુ શ્રીજીએ સૂર સુણ્યા કે નજર નાકના ટેરવા પરથી ભમતી ભૂરિયા પર બેસી ગઈ ! એ કામણગારી નજરમાં બાળહૃદય જાણે વીંધાઈ ગયું - બંધાઈ ગયું. એ ખેંચાતો રહ્યો - ઠેઠ દાદાભાઈની ડેલી સુધી !

દાદાભાઈના નિવાસસ્થાને શોભાયાત્રા વિરમી. સભામાં સંતો-ભક્તો ગોઠવાયા. સુંદર ઢોલિયા ઉપર ભગવાન શ્રીહરિ બિરાજમાન થયા. પછી મહારાજે દાદાભાઈને સંબોધતા કહ્યું :

“દાદાભાઈ ! સહુને શાંતિથી બેસારી ઘો ને પેલા દૂર ઊભેલા સારંગીવાળા બાળકને સારંગી સાથે અહીં લાવો.”

દાદાભાઈ એ નટબાળને મહારાજ પાસે નજીક લાવ્યા. ભગવાન શ્રીહરિએ આંખના મીચકારે ને આંગળીના ઈશારે તે નટબાળને પરથાર પર લીધો, પછી તેને ભેટ્યા ને વહાલ કર્યું. સભા સ્તબ્ધ હતી ને વધુ સ્તબ્ધ બની. એમકે - એક ભટકતું જીવન જીવતી નટ જેવી શુદ્ધ જાતિને પણ ભગવાન શ્રીહરિનું હેત કેવું અમીસંચયન કરે છે ! અંતરનો ખરો તલસાટ જોઈએ. બાકી તો કાયા તો સૌ વરણને સરખી જ છે ને !

હેયાના મૂલ તો પરમાત્મા જ આંકી શકે ! એને કોણ ઊંચ કે કોણ નીચ !!

શ્રી જી મહારાજે સારંગીના સૂર રેલાવા નટબાળને આજ્ઞા કરી. આજ્ઞા થતાં જ ભૂરિયાએ સારંગીને

સારંગીના

મોહક સૂરથી

હૃદય રંજનાર

ભૂરિયાને નથી

કીર્તિની ભૂખ

કે ધનની

લાલચ, નથી

વાડી-ઘોડી કે

દરબાર, નથી

કાયા પર

રંગીલો ઠાઠ,

છતાં સૌને

માયા ઉપજાવે

એવું કંઈક

તેનામાં હતું.

સતેજ કરી. સૌના ચિત્ત પણ સતેજ થયા. એની નાની-નાની આંગળીઓ જાણે કે સારંગી સાથે રમતે ચડી હોય એવું લાગતું હતું. મધુર કંઠ ને સૂરનું સંયોજન સૌના કલેવર પર લીંપાઈ ગયા, બાળકની પ્રીત ઝરવા માંડી.

સારંગી પર અંગુલિયો નર્તવા લાગી, (નાચવા લાગી) હૃદય ફૂટી ફૂટી વહેવા લાગ્યું, પવન થંભ્યો, સૂર્ય થંભ્યો, શ્વાસ થંભ્યા. શ્રીજીપ્રભુના મોહક મુખ પર નટબાળ ભૂરિયાની રસમુદ્રા અંકિત થઈ. સારંગીના સૂરમાં ભાવનાના પૂર ચાલ્યા. ભગવાન શ્રીહરિનું હૃદય ફાટ-ફાટ થવા લાગ્યું - તેઓ ઊભા થયા. હીરા જડિત હાર કંઠમાંથી કાઢી નટબાળને પહેરાવ્યો - સોનેરી બુઝાદાર પાઘ અર્પણ કરી.

સારંગીના સૂર તો વહેતા જ રહ્યા... વહેતા જ રહ્યા. મહાપ્રભુ શ્રીજીના જરિયાની અંગરખાની કસો તડતડ તૂટી ગઈ, એ પણ અર્પણ થયું ! અરે..., મલમલ પામરી (પછેડી) પણ અર્પી દીધી ! મહારાજ ઉઘાડે શરીરે થઈ ગયાં !!

કાઠી ભક્તોમાં ગુપચુપ ચાલી :

“ગજબ કર્યો - ભા ! આ બજાણિયે તો ! માળો ભારે હોંશીલો છે, બંધ જ નથી થાતો.”

“અલ્યા નાગાજણ ! ભણે, આ વારે બાપની આંખ ફરી છે હો. દાનના કોઠામાં ન હોય એવું દેવા માંડ્યું છે. હવે એક ઘોડીની સરક બાકી રહી છે, રખે એ પણ આપી દે. હવે કાંઈ યુક્તિ કર તો વગાડનાર વિરમે.” સુરાખાયરે કહ્યું.

માતરે ધાધલે ઊભા થઈ નટબાળ ભૂરિયાના કાનમાં કંઈક કહ્યું. અને તેની ભાવસમાધિ તૂટી ગઈ. સારંગીએ આંગળીનો સાથ છોડી દીધો - એની આંખો ખૂલી ગઈ - સામે પડછંદ કાઠીને ગોઠણભેર ઝૂકેલા જોયા. એ નમ્યો અને કહ્યું :

“કેમ બાપજી ! તમે કંઈ કહ્યું ?”

“હા, હવે તારે શાની અપેક્ષા છે એ પૂછવા આવ્યો છું”

“અરે બાપજી ! મને જોઈતું મળી ગયું છે, મારો હેયાનો હાર મારો તારણહાર મળી ગયા, હવે શું જોઈએ ?”

“હે મહારાજ ! આપને રીઝવવા જ ગાવણું કરું છું અને વગાડું છું.” બાળકે ભગવાન શ્રીહરિને નિવેદન કરતા કહ્યું.

ફરીને સારંગી તાર ગૂંજવા લાગ્યા.

“ભણે, નાગાજણ ! તું ઊભો થા. આમ બંધ નહિ થાય તો માણકી કૃષ્ણાર્પણ થશે. જલ્દી તોફાની ઘોડો છૂટો મેલી દે.”

ઘોડો ઘોડારમાં ફરવા લાગ્યો. ઘોડિયું હાવણ્યો દેવા લાગી. બધે કોલાહલ મચી ગયો. સભા બધી હડડડ હફફ ઊભી થઈ ગઈ. શ્રીજીમહારાજની મુખ મુદ્રા પર રેખ ફરકી નહિ, તેઓ કાઠીનું કામણ જાણી

મનમાં હસ્યા. બાળક ભૂરિયાની સારંગીમાંથી વૃત્તિ તૂટી. પછી તેણે મહારાજને સાષ્ટાંગ દંડવત્ પ્રણામ કર્યા. ભગવાન શ્રીહરિ તેને ફરીથી ભેટ્યા.

પીપળી ગામમાંથી ભગવાન શ્રીહરિ વિદાય થવા તૈયાર થયા ત્યારે નટબાળ પણ સાથે ચાલ્યો. તે વખતે શ્રીજીપ્રભુએ કહ્યું : “બેટા ! તું પાછો વળ, હજી સારંગીનો સૂર ઘૂટી ઘૂટી પીવાનો બાકી છે. અમને સંભારજે, તારા અંતસમે હું આવીશ. ભવની ભટકણ હવે તારે ટળી ગઈ.”

એ સાનમાં સમજી ગયો, વધુ આગ્રહ ન કરી શક્યો. છતાં તેના હૃદયને કંઈક કહેવું હતું.

“ઠીક ! હવે રજા ?” મહારાજે તેની પાસે વિદાય માંગી.

ધરતીઢાળું મોં કરી નટબાળ પગના અંગૂઠે જમીન ખોતરી રહ્યો. ભગવાન શ્રીહરિએ માણકીને મરડી બાળક પાસે નીચા નમી કાનમાં કંઈક કહ્યું.

“તો જાઓ પ્રભુ !” નટબાળ ભૂરિયો એટલું માંડ બોલી શક્યો. તેની આંખોમાં આંસુના પૂર ઉમટ્યા.

પછી થોડે દૂર જતાં સુરાખાયરે શ્રીજીપ્રભુને પૂછ્યું : “મહારાજ ! એવો તો એ બાળક કેવો જે પચાસ ગાઉની ખેપે ખેંચાઈને અહિં આવવું પડ્યું. હેતના તે કંઈ વાદળ વરસ્યા ! જાત પણ જોઈ નહિ ! વાહ કૃપાળું !”

ત્યારે શ્રીજીપ્રભુ બોલ્યા : “એ હતો પરલોકનો ગાંધર્વ, આપણા સિદ્ધ સંતદાસજી સમાધિવાળા એકવાર ભૂર-ભૂવર વટાવી સ્વર્ગલોકમાં ગયા ત્યારે આ ગાંધર્વ સાથે મેળાપ થયેલો. સંતદાસજીએ અમારું મૃત્યુલોકનું પ્રાગટ્ય કથન કહેલું. ત્યારથી અમને મળવા એ તલસતો. એ ભટકતી જાતિમાં જ અવતર્યો. એમકે સુખ-સમૃદ્ધિમાં જઈશ તો પામવાનું ચૂકી જઈશ. ભમતો રહીશ તો ક્યાંક પરમાત્માનો મેળાપ થશે ને એ દિવસ આવી ચડ્યો. હવે એ બહુ નહિ જીવી શકે.”

“વાહ પ્રભુ ! કેવી દયા કરી ! શી કરુણા ! સારંગીના સૂર સાથે એ બાળહૃદય પણ કેવું વહેતું હતું !”

આશ્ચર્યના વંટોળને હાથના હાવભાવ ને મુખના મરોડથી ઠેલતા આગળ ચાલતા આ અસવારો ક્ષિતિજમાં અદૃશ્ય થયા.

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ પોતાના મનુષ્યજીવનના ડગલે ને પગલે આ વિચારે ચાલ્યા : એ પછી નીચી જાતનો નટબાળ હોય કે પછી રાજા-મહારાજનો લાડીલો કુંવર હોય...!!

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

એકવાર ભગવાન શ્રીહરિ લોચા ગામે સુરાખાયરની વાડીએ પધાર્યા. ત્યાં ખૂબ તરસ લાગતાં સુરાખાયરના ઘરેથી

પાણી મંગાવ્યું, ત્યારે સુરાખાયરનાં પત્ની શાંતાબાએ પોતાની નાની દીકરી વલુને પાણીનો ઘડો લઈને વાડીએ મોકલી. તે પોતાની ત્રણ-ચાર સખીઓ સાથે વાડીએ ગઈ ને શ્રીજીમહારાજને જળ અર્પણ કર્યું. ત્યારે ભગવાન શ્રીહરિએ તેને કહ્યું કે ‘તમે દેદો ફૂટો તો જ અમે પાણી પીએ.’ ત્યારે તેણીએ કહ્યું કે ‘મહારાજ ! પ્રથમ પાણી પીઓ, પછી અમે દેદો ફૂટીશું.’ ત્યારે ફરી ભગવાન શ્રીહરિએ કહ્યું કે ‘ના, પહેલાં દેદો ફૂટો તો જ પાણી પીશું.’ અંતે શ્રીજીમહારાજના આગ્રહને વશ થઈને તે બાલિકાઓએ સાથે મળી દેદો ફૂટ્યો અને ભગવાન શ્રીહરિએ ખૂબ પ્રસન્ન થઈને સૌને આશીર્વાદ આપ્યા, પછી મહારાજે જળપાન કર્યું.

આમ, ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ **બાળકો સાથે એકરૂપ** થઈ જતા. **બાળક સાથે બાળક** બની જતાં !

એકવાર ગઢપુરમાં ચાલુ સભાએ હરિભક્તોની બેઠક તરફ સાપ નીકળતાં ભગવાન શ્રીહરિ તેને પકડવા દોડ્યા. એ જ વખતે એક સાત વર્ષનો બાળક એમને પગે લાગવા જતો હતો, તે અડફેટમાં આવતાં પડી ગયો. થોડીવારે ભગુજી અને મૂળજી સાપને પકડીને દૂર લઈ જતા રહ્યા. એ વખતે શ્રીજીમહારાજને પેલો અડફેટે ચડેલો બાળક યાદ આવ્યો. તેને પાસે બોલાવી વહાલ કર્યું અને પછી બે પાકી કેરીની પ્રસાદી આપી રાજી કર્યો.

સ.ગુ. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામી આથી જ એક પદમાં ભગવાન શ્રીહરિ માટે એક અનોખું જ વિશેષણ પ્રયોજે છે : ‘**બાળ સનેહી રે મોહન મુજને ગમતાં...**’ ખરેખર ‘**ભગવાન શ્રીહરિ બાળકોના સ્નેહી**’ તેમજ ‘**જેમને બાળકો પ્રિય છે એવા ભગવાન શ્રીહરિ**’ એમઉભય રીતે આ ‘**બાળસ્નેહી**’ વિશેષણ સાર્થક છે.

“લ્યો પ્રભુ ! આ રાજગરાં રંગે રાતાં ચીભડાં ! આપ જમશો ને એટલે બિમાર છો ને તે સારું થઈ જાશે !” જાણે પોતે દાકતર હોય એમ એક દશેક વર્ષના બાળકે શ્રીજીમહારાજના હસ્તકમળમાં **સુગંધીમાન ચીભડાં** આપતા કહ્યું.

ભગવાન શ્રીહરિએ ચીભડાંના વખાણ કરતા લાધા ઠક્કરને કહ્યું : “લાધાજી ! આ છોકરાને **પયાસ રૂપિયા** આપો.”

“પયાસ રૂપિયા ? અને આ સામાન્ય ચીભડાંના ? એ મારાથી કેમ અપાય.”

“તો પછી **બસો રૂપિયા** આપો.” મહારાજે કહ્યું.

તોપણ લાધા ઠક્કરે આપ્યા નહીં.

ત્યારે શ્રીજીમહારાજ કહે : “હવે વધારે વાર ન લગાડો, **ત્રણસે લાવો !**”

આવી રીતે **પાંચસો રૂપિયા** સુધી વધતા ગયા. ત્યાર પછી કહ્યું : “આ **માણકીનો સામાન** આ બાળકને આપી દો.”

પરંતુ લાધા ઠક્કરે બાળકને દુકાને લઈ જઈને જુવાર આપીને રવાનો કરી દીધો. અને પોતે ડરતાં ડરતાં મહારાજ પાસે આવ્યા.

શ્રીજીમહારાજ કહે : “લાધા ઠક્કર ! તમે તમારી વાણિયાગત કરીને તે છોકરાને **જુવાર** આપી અને કાઢી મૂક્યો. પણ... પણ... હું તેને મારું **અક્ષરધામ** આપીશ.”

(શ્રી સહજાનંદ સ્વામિચરિત્ર : વાત-૭૨)

વડતાલથી શ્રીજીમહારાજ **જોળ** જતા હતા ત્યારે રસ્તામાં કોળીનો છોકરો મળ્યો. તેણે શ્રીજીને કહ્યું કે મારા ખેતરમાં ચાલો તમને મારે તરબુચ ખવડાવવું છે. વળી તે છોકરો કહે મેં બે તરબુચ મારા ખેતરમાં દાટ્યાં છે, એક તરબુચ તમને

ભગવાન શ્રી

સ્વામિનારાયણ પોતાના
મનુષ્યજીવનના ડગલે
ને પગલે આ વિચારે
ચાલ્યા : એ પછી નીચી
જાતનો નટબાળ હોય
કે પછી રાજા-
મહારાજનો લાડીલો
કુંવર હોય....!!

ભગવાન શ્રી

સ્વામિનારાયણના

જીવનનો તલસ્પર્શી

અભ્યાસ કરતા

જણાશે કે તેઓના

જીવનમાં બાળમાનસ

અથવા તો બાળકનું

સ્થાન અનેરું હતું.

છપૈયાની ધરતી અને

એ બાળકોને પ્રભુ

ભૂલ્યા નહોતા.

ખવડાવવા ને એક તરબુચ મારા મામાને ખવડાવવા દાટ્યું છે. આવું છોકરાનું વચન સાંભળીને શ્રીજીમહારાજ તે છોકરાની સંગાથે તેના ખેતરમાં ગયા. ત્યાં ખેતરમાં શ્રીજીમહારાજને તે છોકરે ખાટલા ઉપર ગોદડું નાખીને બેસાડ્યા. પછી તે છોકરો ખેતરમાં તરબુચ લેવા જતો હતો ત્યારે શ્રીજીમહારાજે અંતર્જામીપણે કહ્યું કે હે છોકરા, તેં તારા મામાને ખાવા માટે દાટેલું તરબુચ તો શિયાળ ખાઈ ગઈ છે ને અમને ખવડાવવા દાટેલું તરબુચ ખેતરમાં રહ્યું છે માટે લઈ આવ. આવું શ્રીજીમહારાજનું વચન સાંભળીને તે છોકરો જ્યાં તરબુચ દાટ્યાં હતાં ત્યાં જઈને જુએ છે તો મામાને ખવડાવવાનું તરબુચ શિયાળ ખાઈ ગયેલી ને શ્રીજીના ભાગનું રહેલું તે લાવી શ્રીજીમહારાજને તે તરબુચ આપ્યું. તે શ્રીજીએ છોકરાનો ભાવ જોઈને અંગીકાર કરીને પ્રસાદીનું તરબુચ આપીને તેને સંતોષ પમાડીને શ્રીજી જોળ જતા હતા. પછી તે છોકરાનો અંતકાળ થયો ત્યારે તે છોકરાને તેનું આપેલું તરબુચ દેખાડીને શ્રીજીમહારાજ પોતાના અક્ષરધામમાં લઈ જતા હતા. (શ્રી સહજાનંદ સ્વામિચરિત્ર: વાત-૭૪)

નથી લાગતું કે આ બાળક પર ભગવાન શ્રીહરિએ પોતાના વિશાળ હૃદયને વધારે વિશાળ બનાવીને ઠાલવી દીધું!!!

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના આ બાળહૃદયથી અંજાઈ ગયેલા લંડન યુનિવર્સિટીના પ્રોફેસર પ્રિન્સ હોપકિન્સ કહે છે : “સ્વામિનારાયણમાં સ્વયંભૂ શક્તિ રહેલી હતી. પોતે અવતારી વ્યક્તિ હોવા છતાં કદી ભારેખમબની વિચર્યા નથી. પોતાનું જીવન કઠોર સંન્યાસીના ધર્મ પ્રમાણે ગાળતા હોવા છતાં તેમનામાં પ્રસન્નતા, આનંદ અને રમૂજની છોળો ઊછળતી હતી. તેઓ ગાતાં, રમતાં, પોતે કુસ્તી અને ટીબળ (કોતુક કે ગમ્મત થાય તેમબોલવું-ચાલવું) પણ કરતા હતા. આવી અદ્ભૂત વ્યક્તિ તેમના દેહવિલય પછી પણ લુપ્ત થઈ નથી અને ઘણાંને અંતિમઘડી વખતે દર્શન દેતી રહી છે.”

કચ્છ દેશના રહીશ ખેતો ને ભીમો બે સારા સત્સંગી હતા. તેઓ શ્રીજીમહારાજનું ભજન કરતા ને મંદિરમાં રહેતા ત્યાગીઓની સેવા કરતા. જેથી શ્રીજીની તે બન્ને ભાઈ ઉપર પૂર્ણ દયા હતી. એક સમયમાં તે બન્ને ભાઈનાં માતૃશ્રી માંદા થયાં. વૈધને બોલાવી નાડી જોવડાવી. ઘણી દવાઓ કરી પણ ટકી નહિ, ને મંદવાડ વધી જવાથી ખેતા ને ભીમાની માતૃશ્રી મરણ પામી. ત્યારે ખેતો મરી ગયેલી પોતાની માની પાસે બેઠા ને ભીમાને શ્રીજીમહારાજને બોલાવવા માટે મોકલ્યો. તે શ્રીજીમહારાજ પાસે જઈને બોલ્યો કે હે શ્રીજીમહારાજ, આપણી મા મરી ગઈ છે. ત્યારે મહારાજ કહે, તારી મા, મારી મા શેની ? એમકહીને શ્રીજીમહારાજ ભીમાની સંગાથે તેને ઘેર જતા હતા. તે રસ્તામાં છાશ લેવા જતી ઘાંચણ મળી તે મહારાજને કહે કે ‘પાછા વળો પાછા, તે તો ભીમાની મા મરી ગઈ છે ને તમો શું શ્વાસ પાછો લાવી દેવાના ?’ ત્યારે શ્રીજીમહારાજ કહે કે હું શ્વાસ નહિ લાવું તો શું તું શ્વાસ પાછો લાવવાની છે? એમકહીને શ્રીજીમહારાજે ભીમાને ઘેર જઈને, પરમદયાળુ એવા શ્રીજીએ ખેતા ને ભીમાની માને જીવતી કરીને કહ્યું કે છોકરાઓ નાના છે માટે હમણાં આ લોકમાં રહીને છોકરાઓને મોટા કરો પછી અમારા ધામમાં જજો. એવી રીતે કહીને શ્રીજીમહારાજ દશ વરસ સુધી આ લોકમાં ખેતા ને ભીમાની માતૃશ્રીને રાખતા હતા. (શ્રી સહજાનંદ સ્વામિચરિત્ર: વાત-૮૧)

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના જીવનનો તલસ્પર્શી અભ્યાસ કરતા જણાશે કે તેઓના જીવનમાં બાળમાનસ અથવા તો બાળકનું સ્થાન અનેરું હતું. છપૈયાની ધરતી અને એ બાળકોને પ્રભુ ભૂલ્યા નહોતા.

શ્રીજીમહારાજે લૂગડાંને વળ દઈ ગાંઠચો વાળીને પરસ્પર એકબીજા રમતાં - રમતાં જેને લાગ આવે એને મારતા, એ જોઈને પૂછ્યું.

“મહારાજ ! એ છોકરાઓ ગોલીટા રમત રમે છે... ને આ દેશમાં તેનો બહુ પ્રચાર છે.”

ત્યારે મહારાજ કહે : “આવી રમત અમે કોઈ દિવસ નથી રમ્યાં, તમારો જો વિચાર હોય તો આપણે દરબારગઢમાં રમીએ !”

જાણે કે ભગવાન શ્રીહરિએ પોતાના બાળ-સનેહી સાથેની રમતોને યાદ કરીને કહ્યું હોય !!!

“મુક્તાનંદ સ્વામી ક્યાં છે ?”

“એ તો ધ્યાનમાં...”

“ઠીક થયું”

“એટલી વારમાં તો રમી લેવાશે.” શ્રીજીમહારાજે હસતાં હસતાં કહ્યું.

પછી ભગવાન શ્રીહરિ બ્રહ્માનંદ સ્વામી સહિત દરબારો સાથે રમત રમવાં મેદાને પડ્યાં.

જાણે કે છપૈયાની ભાગોળ, નાના બાળમિત્રો, ઉડતી ડમરી, લૂંટાતી મોજ અને ગામના મોટેરાનો મીઠો ઠપકો મહારાજે તાજો કર્યો.

આમ, શ્રીજીમહારાજના સ્નેહથી ભીંજાયેલા આ બાળકોનું વર્તન જ જાણે ગાઈ રહ્યું છે : ‘છીએ અમે તો છોટાજી, પણ વિચારો મોટાજી.’ ખરેખર, સત્સંગમાં ભલભલા મોટા પણ જેના વિચારોની મોટપને ન આંખી શકે, એવા ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના એ વિરલ બાળભક્તોમાં શિરમોડ એટલે મેડી ગામનો શૂરવીર ભક્ત ડાહ્યો.

સૌરાષ્ટ્રમાં ઉપલેટાથી પોરબંદર જતી રેલ્વે લાઈન ઉપર **સુપેડી** નામનું એક ગામ આવે છે, તે ગામમાં સહજાનંદી પ્રહ્લાદ થઈ ગયા છે. તે ભક્તનું નામહું **‘ડાહ્યો.’** ડાહ્યા ભક્ત ખરેખર ડાયા હતા.

એક વખત સુપેડી ગામનો સંઘ ગંગાજીની યાત્રા કરવા જતો હતો. તે સંઘમાં ગામના રામજી પટેલના બે પુત્રો પણ હતા. મોટાનું નામ રવજી અને નાનાનું નામ ડાહ્યો. સહુ ચાલતાં ચાલતાં **ગઢપુરના પાદર**માં નીકળ્યા, તેથી સહુને થયું : “ચાલો સ્વામિનારાયણ અહીંયાં રહે છે તો તેઓને જોતા જઈએ. કેમ જે, એ ભગવાન કહેવાય છે માટે ચાલો.” આ રીતે પરસ્પર વાતો કરતાં દાદાના દરબારમાં આવ્યા.

તે સમયે શ્રીજીમહારાજ લીંબતર નીચે સભા કરીને બિરાજમાન હતા, તેથી સહુએ આવીને દર્શન કર્યા. પછી સૌ ચાલવા લાગ્યા. પરંતુ રામજી પટેલનો ડાહ્યો તો શ્રીજીમહારાજનાં દર્શન કરીને ત્યાંજ ઉભો રહી ગયો અને શ્રીહરિની સામું મીટ માંડીને જોઈ રહ્યો. ત્યારે સંઘના લોકો તથા તેના મોટાભાઈએ ડાહ્યાને કહ્યું : “ચાલ, ડાહ્યા ! પછી મોડું થશે. હજુ તો ઘણાં તીર્થોએ દર્શન કરવાનાં છે.” ત્યારે ડાહ્યા ભક્તે જવાબ આપ્યો : “મારે તો **અડસઠ તીરથ** સ્વામિનારાયણ ભગવાનનાં દર્શન કરવાથી **પરિપૂર્ણ** થઈ ગયાં છે, માટે મારે નથી આવવું.” ખૂબ

મનાવવા છતાં ડાહ્યો ગયો નહિ, તેથી સહુએ નક્કી કર્યું કે - “વળતાં આવીશું ત્યારે ડાહ્યાને ઘેર લેતાં જઈશું.” એમ કહીને સર્વે લોકો ગંગાજી ગયા અને અનેક તીર્થો કરતાં કરતાં બે મહીને પાછા ગઢપુર આવ્યા.

ગઢપુરમાં ડાહ્યા ભક્ત બે મહીના રહીને સાધુનો સમાગમ કરી પાકા ભક્ત થઈ ગયા હતા. ત્યાં પેલા લોકોએ આવી સુપેડી આવવાનું કહ્યું. પરંતુ ડાહ્યાએ સ્પષ્ટ ના કહી દીધી. તેથી સૌ પરસ્પર કહેવા લાગ્યા : “અરે ! જોયું ડાહ્યાને સ્વામિનારાયણ ભૂરકી નાખીને વશ કરી લીધો છે એટલે આવતો નથી.”

આ રીતે વાતો કરતાં બીજે દિવસે સાંજે સુપેડી આવ્યા. ગામલોકોએ સામૈયું કર્યું. રામજી પટેલ પણ દીકરાઓને લેવા આવ્યા. ત્યાં તો ડાહ્યાને ન દીઠો તેથી મોટા દીકરાને પૂછ્યું : “એલા રવલા ! ડાહ્યો કેમ દેખાતો નથી.?” ત્યારે દરેક લોકોએ કહ્યું : “એને સ્વામિનારાયણ ભૂરકી નાખીને ગઢડા રોકી રાખ્યો છે.” આવી વાત સાંભળતાંવેંત રામજી પટેલના રોમેરોમમાં કોથ વ્યાપી ગયો અને રવજીને કહ્યું : “તું ગમે તેમ કરીને ડાહ્યાને લઈ

આવ, તોજ તું મારો દીકરો ખરો, જા.” તુરંત રવજી તેના ભાઈબંધોને લઈને ગઢપુર આવ્યો અને શ્રીહરિજીને કહ્યું: “એય સ્વામિનારાયણ ! મારા ભાઈને ઘેર મોકલો, નહિતર જોયા જેવી થશે, સમજ્યા?” પછી શ્રીહરિએ ડાહ્યાને કહ્યું: “ડાહ્યા તું ઘેર જા, ત્યાં રહીને અમારું ભજન કરજે.” હરિજીની આજ્ઞા થતાં તુરંત ડાહ્યો સુપેડી આવ્યો. સવારે નાહીને પૂજા કરવા લાગ્યો, ત્યાં તો હિરણ્યકશીપુ જેવા તેના બાપે પ્રહ્લાદ જેવા ડાહ્યાને કહ્યું: “એલા ડાહ્યા ! આ સ્વામિનારાયણની પૂજા આપણે ઘેર કરાય નહિ, સમજ્યો? લાવ તારી પૂજા અને આજ પછી ક્યારેય સ્વામિનારાયણનું નામ લીધું છે ને? તો મારા જેવો કોઈ ભૂંડો નથી એમ સમજી લેજે.” એમ કહીને પૂજા ઝુંટવી લીધી. એટલે ડાહ્યો માનસીપૂજા કરીને ધૂન બોલવા લાગ્યો. ત્યારે નરાધમરામજી પટેલ ડાહ્યાભક્તને ખૂબ માર મારવા લાગ્યો. છતાં પણ ડાહ્યાએ નામ લેવાનું બંધ ન કર્યું તેથી ડાહ્યાભક્તને વાડીએ લઈ ગયો, અને લાકડીએ કરીને ખૂબ માર માર્યો. છતાં પણ ડાહ્યાભક્તે નામ લેવાનું છોડ્યું નહિ, તેથી પાપી બાપે પગે દોરડું બાંધીને કૂવામાં ઊંધે માથે લટકાવીને ડૂબકાં ખવડાવ્યાં, તો પણ સ્વામિનારાયણ નામ લેવાનું ડાહ્યાભક્તે બંધ ન કર્યું.

પછી ઘેર લાવ્યા અને એક ઘરમાં થાંભલા સાથે જકડીને બાંધી દઈને કહ્યું: “જ્યાં સુધી નામ નહિ છોડે ત્યાં સુધી ખાવા-પીવાનું નહિ દઉં.” ત્યારે નાના એવા ડાહ્યાભક્તે કહ્યું: “સ્વામિનારાયણ નામ પર મારે મરવું પડે તો બહેતર છે. આ દેહમાં જ્યાં સુધી જીવ હશે ત્યાં સુધી હું એ સ્મરણ નહિ છોડું, સમજ્યા?”

ડાહ્યાભક્તનાં આવાં આકરાં વે'ણ (વચન) સાંભળીને તેનો

બાપ ધુંવાંપુંવાં થઈ ગયો તેથી દરવાજો બંધ કરી, તાળું મારીને જતો રહ્યો.

અંધારા ઘરમાં ડાહ્યાભક્તને અસહ્ય પીડા થાય છે. એક તો બે દિવસના ઉપવાસ થયા છે અને પરોણાનો ખૂબ માર માર્યો છે, તેમજ જકડીને બાંધ્યા છે; છતાં પણ હરિસ્મરણ છોડ્યું નથી.

ડાહ્યાભક્તની આટલી બધી ધીરજતા જોઈને શ્રીહરિજી રાત્રિના ત્રણ વાગ્યે ભોજનના થાળ સાથે પ્રગટ થયા અને ડાહ્યાના શરીરે હાથ ફેરવ્યો, ત્યાંતો બંધન છૂટી ગયાં તેમજ સર્વ પીડાશમી ગઈ. !

પછી શ્રીહરિએ પોતાના હાથથી કોળીયા લઈને ડાહ્યાભક્તને જમાડ્યા, પછી પૂછ્યું: “તારી શું ઈચ્છા છે?” ત્યારે ડાહ્યાભક્તે કહ્યું: “મને તમારી સાથે લઈ જાઓ.” તુરંત શ્રીહરિએ આંખો મીચવા કહ્યું. પછી ખોલવાનું કહ્યું. ખોલી, ત્યાંતો દાદાનો દરબાર ! ડાહ્યાભક્તના હર્ષનો પાર ન રહ્યો. આ બાજુ સુપેડી ગામમાં ઘરના લોકોએ કલ્યાંત કર્યું, તેથી રામજી પટેલે બારણું ખોલ્યું. ત્યાં તો ઘર ખાલીખમ ! ડાહ્યો નહિ. પછી સહુએ નક્કી કર્યું કે સ્વામિનારાયણ જાદુગરા છે, તેથી તેઓ રાત્રિએ આવીને લઈ ગયા હશે, માટે ચાલો ગઢડા જઈએ. પછી રામજી પટેલ અને ગામના માણસો ગઢપુર આવ્યા. તે સમયે ડાહ્યાભક્ત સભામાંજ બેઠા હતા પરંતુ શ્રીહરિની ઈચ્છાથી દેખાણ નહિ, તેથી સૌ જતા રહ્યા. પછી ડાહ્યાભક્ત યુવાન થયા ત્યારે શ્રીહરિજીએ તેમને દીક્ષા આપીને સાધુ કર્યા.

પિતાની મારી નાખવા સુધીની ધમકીઓ છતાં તેણે સ્વામિનારાયણ નામ ન મૂક્યું. છેવટે હિરણ્યકશિપુ જેવા તેના પિતાએ તેને ગાડાના જોતરે ગળા ફાંસો આપી ગાડું ઉલાળીને મારી નાખ્યો, છતાંય તેના મુખમાંથી નીકળેલો છેલ્લો શબ્દ હતો: ‘સ્વામિનારાયણ’

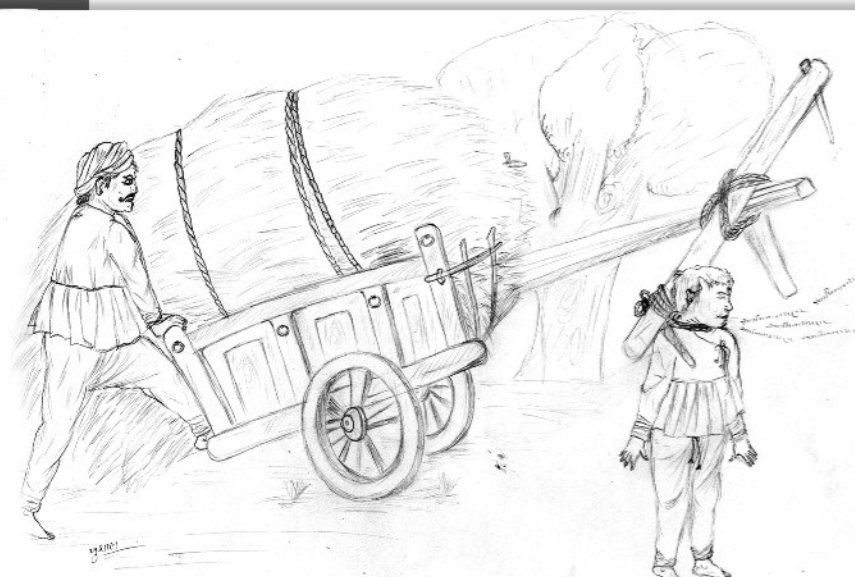
♦ ♦ ♦ ♦ ♦

આવા જ બીજા પ્રસંગો પણ શૂરવીર બાળભક્તના છે, જેઓએ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના ભજન માટે પોતાના બલિદાનો આપ્યા છે કે ઘરનો ત્યાગ પણ કર્યો છે :

‘પ્રહ્લાદ જેવા દંદ ભક્તરાજ,
સતસંગમાં છે અગણીત આજ ।
સગા કુટુંબી બહુ દુઃખ દે છે,
તથાપિ સત્સંગ સદા સજે છે ॥’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૮/૨૭)

જામનગરની બાજુમાં મેડી (જગા) નામનું એક નાનકડું ગામ છે. શ્રીજી

સમકાલીન સમયમાં તે ગામમાં સંતો સત્સંગ કરાવવા ગયા હતા. દરરોજ ગામના ચોરે સંતો કથા કરે અને મુમુક્ષુઓ સાંભળવા આવે.

એક દિવસ પટેલનો દિકરો હીરો પણ કથા સાંભળવા આવ્યો. સંતો શ્રીહરિનો મહિમા કહેવા લાગ્યા, તેથી મુમુક્ષુ એવા હીરાના હૃદયમાં તે શબ્દો ઉતરવા લાગ્યા અને ભગવાનપણાનો નિશ્ચય થઈ ગયો.

પછી તો દિવસે પણ સંતો પાસે આવવા લાગ્યો અને સત્સંગ કરવા લાગ્યો. પછી વર્તમાન ધારણ કરી કંઠી પહેરી પૂજા કરવાનો નિયમ લીધો.

નિયમની દૃઢતા કરાવી સંતો બીજા ગામડાઓમાં ગયા, એટલે હીરા ભક્ત પૂજા-પેટી લઈને ઘેર આવ્યા. સવારે નાહીને પવિત્ર થઈ પૂજા ખોલી, માળા ફેરવવા લાગ્યા, ત્યાંતો જમ જેવો તેમનો બાપ જાગ્યો અને હીરા ભક્તને પૂજા કરતા જોઈને ત્રાડુક્યો : “એલા એય હીરયા ! આ ધર્તીંગ કોણે શીખવાડ્યું ? બંધ કર, બંધ કર, તારું ટીખળ. મારો છોકરો થઈને પૂજા-પાઠ કરે છે ? હજુ તો વેંત જેવો છે ત્યાં ભગત થઈ જાઉં છે. ?” આ રીતે બોલતો બોલતો હીરાભક્ત પાસે આવીને પૂજાની મૂર્તિઓ લઈ ફાડી નાખી અગ્નિમાં બાળી નાખી. આ રીતે નરપિશાય બાપે ભગવાનની મૂર્તિઓ બાળી દીધી તેથી હીરા ભક્તને પારાવાર દુઃખ થયું અને તે દિવસે જમ્યા નહિ.

બીજા દિવસની સવારે પવિત્ર થઈને માનસીપૂજા કરીને ધૂન બોલતા હતા ત્યાંતો પેલો નરાધમ આવીને મારવા મંડી પડ્યો. જેમ જેમ પેલો મારે તેમ તેમ હીરા ભક્ત જોર જોરથી ‘સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ...’ બોલવા લાગ્યા, તેથી તેમના બાપને વધારે ક્રોધ ચઢ્યો અને નાના બાળુડાને પકડી ગાડીમાં બેસાડી વાડીએ લઈ ગયો.

ત્યાં તે નરાધમે ગાડા ઉપર ભર ભરી (ઘણું વજન ભરી) હીરા ભક્તને બળદને ગળે બાંધવાના જોતરે બાંધી દીધો અને તે પિશાય બોલ્યો : “એય હીરયા ! હું હિરણ્યકશિપુ છું, માટે કાન બોલીને સાંભળી લે. તારા સ્વામિનારાયણનું નામલેવું બંધ કરી દે, નહિતર ગાડું ઉલાળીને તને મારી નાખીશ, બોલ નામલેવું બંધ કરે છે કે પછી ભર ઉલાળું ?”

ત્યારે હીરા ભક્તે ખરેખરા હીરા (ડાયમંડ) જેવા મજબૂત બનીને જવાબ આપ્યો : “હે પિતા ! તમો હિરણ્યકશિપુ છો, તો પછી હું પ્રહ્લાદ છું. સાંભળી લો, મારા દેહમાં જ્યાં સુધી જીવ હશે ત્યાં સુધી સ્વામિનારાયણ ભગવાનનું નામલેવાનું હું બંધ નહિ કરું; તમારે જે કરવું હોય તે કરવા માંડો.”

બાર વર્ષના બાળુડાની આવી હિંમતભરી વાણી સાંભળી, નરાધમબાપે જોરથી ગાડાને ઉલાળી નાખ્યું, તેના કારણે કોમળ અંગવાળા હીરાભક્તના ગળામાં જોતરનો ફાંસો બેસી ગયો, તેથી હરિસ્મરણ કરતાં કરતાં મૂર્છા પામી ગયા. તે સમયે અનંતમુક્તોને લઈને ભગવાન સ્વામિનારાયણ પધાર્યા. હીરાભક્તને દર્શન દઈને કહ્યું : “હે હીરા ! મારા માટે તં અનેક દુઃખો સહન કર્યા અને મૃત્યુનો પણ સ્વીકાર કર્યો છે માટે તારે જે જોઈએ તે વરદાન માગી લે, તું કહેતો હોય તો તને અમર બનાવી દઉં. તું કહેતો હોય તો તને ઈંદ્રજેવો વૈભવ આપી દઉં, અરે તું કહેતો હોય તો તને મારું ધામ આપી દઉં અને બળીરાજાની જેમ તારો સેવક બની જાઉં. બોલ, તારે શું જોઈએ છે ? જલ્દી માગી લે.” આ રીતે બોલતાં બોલતાં શ્રીહરિની બન્ને આંખોમાંથી આંસુઓ પડવા લાગ્યા.

ત્યારે શ્રીહરિનાં દર્શનથી પીડા નાબુદ થઈ છે એવા હીરા ભક્ત બન્ને હાથ જોડીને પ્રાર્થના કરી કહેવા લાગ્યા : “હે પ્રભુ ! આ નાશવંત લોકમાં મારે રહેવું નથી તેમજ મોહ ઉત્પન્ન કરનાર ભોગોની મને ઈચ્છા નથી. મારે તો આપની

“હે પિતા ! તમો

હિરણ્યકશિપુ છો, તો પછી હું પ્રહ્લાદ છું.

સાંભળી લો, મારા

દેહમાં જ્યાં સુધી જીવ

હશે ત્યાં સુધી

સ્વામિનારાયણ

ભગવાનનું

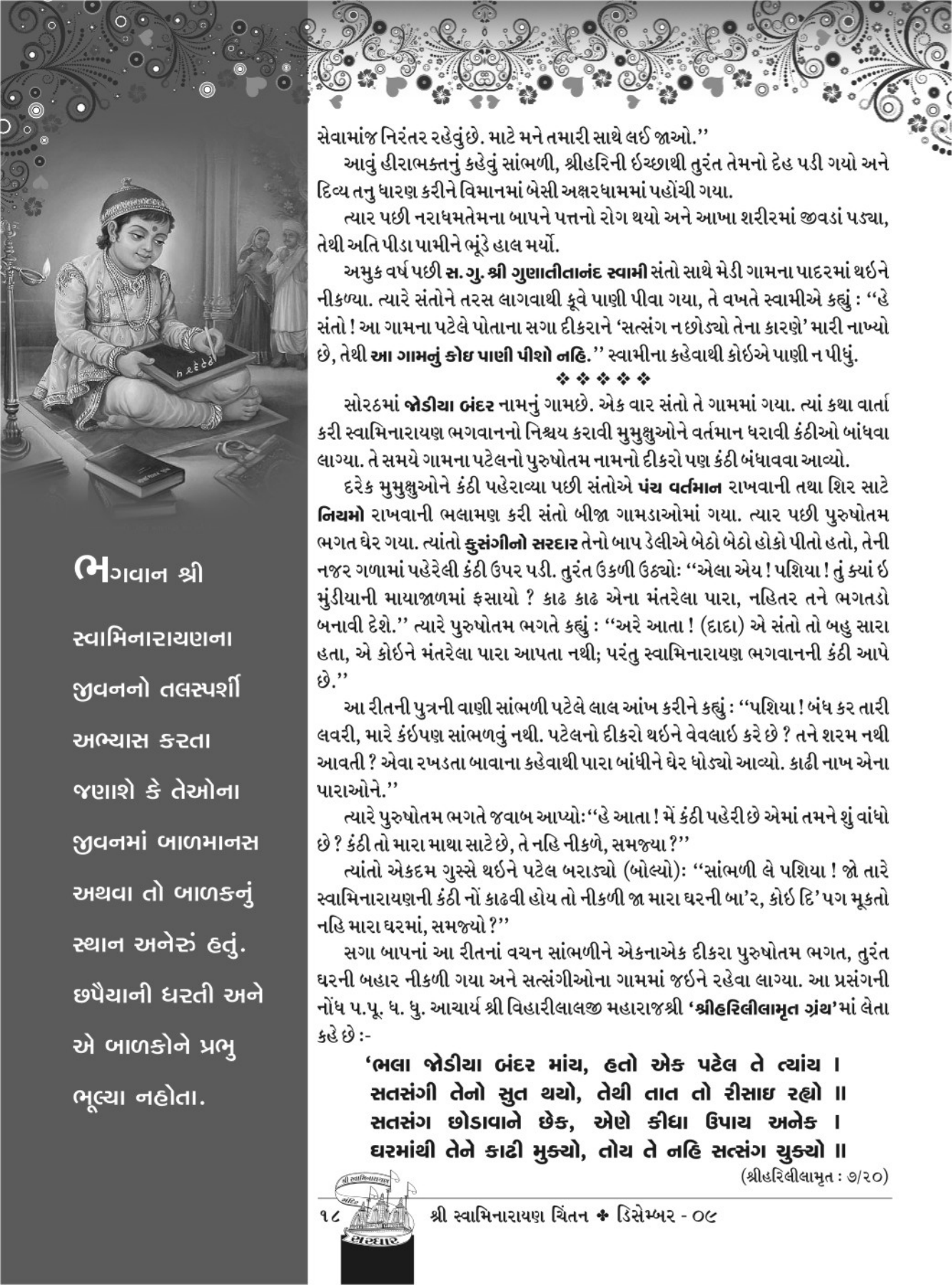
નામલેવાનું હું બંધ

નહિ કરું; તમારે જે

કરવું હોય તે કરવા

માંડો.”

ભગવાન શ્રી

સ્વામિનારાયણના

જીવનનો તલસ્પર્શી

અભ્યાસ કરતા

જણાશે કે તેઓના

જીવનમાં બાળમાનસ

અથવા તો બાળકનું

સ્થાન અનેરું હતું.

છપૈયાની ધરતી અને

એ બાળકોને પ્રભુ

ભૂલ્યા નહોતા.

સેવામાંજ નિરંતર રહેવું છે. માટે મને તમારી સાથે લઈ જાઓ.”

આવું હીરાભક્તનું કહેવું સાંભળી, શ્રીહરિની ઈચ્છાથી તુરંત તેમનો દેહ પડી ગયો અને દિવ્ય તનુ ધારણ કરીને વિમાનમાં બેસી અક્ષરધામમાં પહોંચી ગયા.

ત્યાર પછી નરાધમતેમના બાપને પત્તનો રોગ થયો અને આખા શરીરમાં જીવડાં પડ્યા, તેથી અતિ પીડા પામીને ભૂંડે હાલ મર્યો.

અમુક વર્ષ પછી સ. ગુ. શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામી સંતો સાથે મેડી ગામના પાદરમાં થઈને નીકળ્યા. ત્યારે સંતોને તરસ લાગવાથી કૂવે પાણી પીવા ગયા, તે વખતે સ્વામીએ કહ્યું : “હે સંતો ! આ ગામના પટેલે પોતાના સગા દીકરાને ‘સત્સંગ ન છોડ્યો તેના કારણે’ મારી નાખ્યો છે, તેથી આ ગામનું કોઈ પાણી પીશો નહિ.” સ્વામીના કહેવાથી કોઈએ પાણી ન પીધું.

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

સોરઠમાં જોડીયા બંદર નામનું ગામ છે. એક વાર સંતો તે ગામમાં ગયા. ત્યાં કથા વાત્ત કરી સ્વામિનારાયણ ભગવાનનો નિશ્ચય કરાવી મુમુક્ષુઓને વર્તમાન ધરાવી કંઠીઓ બાંધવા લાગ્યા. તે સમયે ગામના પટેલનો પુરુષોત્તમ નામનો દીકરો પણ કંઠી બંધાવવા આવ્યો.

દરેક મુમુક્ષુઓને કંઠી પહેરાવ્યા પછી સંતોએ પંચ વર્તમાન રાખવાની તથા શિર સાટે નિયમો રાખવાની ભલામણ કરી સંતો બીજા ગામડાઓમાં ગયા. ત્યાર પછી પુરુષોત્તમ ભગત ઘેર ગયા. ત્યાંતો કુસંગીનો સરદાર તેનો બાપ ડેલીએ બેઠો બેઠો હોકો પીતો હતો, તેની નજર ગળામાં પહેરેલી કંઠી ઉપર પડી. તુરંત ઉકળી ઉઠ્યો : “એલા એય ! પશિયા ! તું ક્યાં ઈ મુંડીયાની માયાજાળમાં ફસાયો ? કાઢ કાઢ એના મંતરેલા પારા, નહિતર તને ભગતડો બનાવી દેશે.” ત્યારે પુરુષોત્તમ ભગતે કહ્યું : “અરે આતા ! (દાદા) એ સંતો તો બહુ સારા હતા, એ કોઈને મંતરેલા પારા આપતા નથી; પરંતુ સ્વામિનારાયણ ભગવાનની કંઠી આપે છે.”

આ રીતની પુત્રની વાણી સાંભળી પટેલે લાલ આંખ કરીને કહ્યું : “પશિયા ! બંધ કર તારી લવરી, મારે કંઈપણ સાંભળવું નથી. પટેલનો દીકરો થઈને વેવલાઈ કરે છે ? તને શરમ નથી આવતી ? એવા રખડતા બાવાના કહેવાથી પારા બાંધીને ઘેર ધોડ્યો આવ્યો. કાઢી નાખ એના પારાઓને.”

ત્યારે પુરુષોત્તમ ભગતે જવાબ આપ્યો : “હે આતા ! મેં કંઠી પહેરી છે એમાં તમને શું વાંધો છે ? કંઠી તો મારા માથા સાટે છે, તે નહિ નીકળે, સમજ્યા ?”

ત્યાંતો એકદમ ગુસ્સે થઈને પટેલ બરાડ્યો (બોલ્યો) : “સાંભળી લે પશિયા ! જો તારે સ્વામિનારાયણની કંઠી નોં કાઢવી હોય તો નીકળી જા મારા ઘરની બા’ર, કોઈ દિ’ પગ મૂકતો નહિ મારા ઘરમાં, સમજ્યો ?”

સગા બાપનાં આ રીતનાં વચન સાંભળીને એકનાએક દીકરા પુરુષોત્તમ ભગત, તુરંત ઘરની બહાર નીકળી ગયા અને સત્સંગીઓના ગામમાં જઈને રહેવા લાગ્યા. આ પ્રસંગની નોંધ પ. પૂ. ધ. ધુ. આચાર્ય શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજશ્રી ‘શ્રીહરિલીલામૃત ગ્રંથ’માં લેતા કહે છે :-

‘ભલા જોડીયા બંદર માંય, હતો એક પટેલ તે ત્યાંય ।

સતસંગી તેનો સુત થયો, તેથી તાત તો રીસાઈ રહ્યો ॥

સતસંગ છોડાવાને છેક, એણે કીધા ઉપાય અનેક ।

ઘરમાંથી તેને કાઢી મુક્યો, તોય તે નહિ સત્સંગ ચુક્યો ॥

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૭/૨૦)

વચનામૃત લોચા પ્રકરણના ઉજામાં ભગવાન શ્રીહરિ કહે છે : ‘જે ભગવાનનો ભક્ત હોય તે દૈહિક રક્ષા ભગવાન કરે તેણે કરીને હર્ષ ન પામે ને રક્ષા ન કરે, તેણે કરીને શોક ન કરે ને અલમસ્ત થકો ભગવાનને ભજે...’ આ વચનો આ બાળકે જીવનમાં ચરિતાર્થ કરી બતાવ્યાં. સ્વયં ભગવાન શ્રીહરિએ પણ તેને બિરદાવતાં કહ્યું કે ‘પ્રહ્લાદની તો ભગવાને રક્ષા કરી ને આની અમે રક્ષા ન કરી છતાં અમને ન મૂક્યા, માટે એનું મુક્તાનંદ સ્વામી જેવું કલ્યાણ.....!!!’

આમ, ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ બાળકોના નિરાળા સ્નેહી હતા. શ્રીહરિની હેતાળ દુઃખ અને સ્નેહભીના સંગાથથી બાળકો પણ વડીલોને પ્રેરણા આપે એવા થયા હતા.

એમાંનો એક બાળક એટલે બરોળ ગામના ચારણનો દીકરો, તેણે સારંગપુરમાં એક રાત્રે ચાર પ્રકારના પ્રલયની વાત સાંભળી, ઉતારે જઈ તેણે ગજા ગઢવીને કહી. ગજા ગઢવીએ બીજે દિવસે તે ભગવાન શ્રીહરિને કહી. શ્રીજીમહારાજને આશ્ચર્ય થયું કે કાલે તમે કથામાં નહોતા છતાં કેવી રીતે વાત જાણી? ત્યારે ગઢવીએ ખુલાસો કર્યો કે આ ચારણપુત્રે મને વાત કરી. ત્યારે ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે આ ચારણકુમારની એકાગ્રતા પર વારી જઈ તેને પાઘ બંધાવી, છાતીમાં ચરણારવિંદ આપ્યાં ને પાંચ રૂપિયા ભેટ આપ્યા.

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

પીપલાણા પાસેના મેઘપર ગામના ચોરે બેસીને શ્રીજીમહારાજ થોડા ભાવિકોને સત્સંગનો લાભ આપી રહ્યા હતા. એવામાં કોઈક ફકીર ત્યાં આવ્યો. કાંઈક પૂછવાના ઈરાદાથી એ નીચે પગથિયાં પાસે ઊભો રહ્યો એટલે મહારાજે એના સામે જોઈને આવકાર આપતાં કહ્યું : “આઈએ સાંઈ આઈએ.”

આવો મીઠો આવકાર સાંભળી ફકીરે નજીક આવીને પોતાના અંતરમાં ઘોળાતો પ્રશ્ન પૂછ્યો : “લોકો આપને ખુદા કહે છે, જો આપ ખરેખર ખુદા જ હો તો મને કાંઈક ચમત્કાર બતાવો તો આપની ખુદાઈની અંતરમાં પ્રતીતિ આવે.”

ભગવાન શ્રીહરિએ આ ફકીર સામે દંષ્ટિ માંડીને હેતુપૂર્વક પૂછ્યું : “સાંઈ ! તમે કાંઈ ભણ્યા છો?”

પ્રત્યુત્તરમાં એણે કહ્યું : “હું કુરાનના થોડા કલમા ભણ્યો છું ને સવાર-સાંજ એને પઢતો રહું છું.”

“સાંઈ ! આ નાનો બાળક પણ કુરાનના કેટલાક કલમા ભણ્યો છે. એ બોલે અને તમે સાંભળીને એ અંગે તમારો અભિપ્રાય આપો.” શ્રીજીમહારાજે કહ્યું.

ભગવાન શ્રીહરિના સંકેતથી નાના બાળક કરશને ફકીર

સામે ઊભા રહીને પૂછ્યું : “ફકીરજી ! તમારું નામશું અને તમને કેટલા કલમા કંઠે છે?”

“મારું નામ અબડાસા છે ને કુરાનના થોડાક કલમા કંઠે કર્યા છે.” આમ કહી ફકીરે પૂછ્યું : “છોરા ! તું તો હિન્દુનો છોકરો ને કુરાન ક્યારે ભણ્યો ? તને કુરાનના કલમા બોલતા આવડે એ તો ભારે નવાઈ કહેવાય !”

“મારું નામ કરશન અને બીજું નામ ખલબલશા છે. હું પણ થોડાક કલમા ભણ્યો છું એટલું જ નહિ એને સરસ બોલી પણ શકું છું.” નાના બાળક કરશને પ્રત્યુત્તર આપતા કહ્યું.

“ક્યા બાત હે ! તો સુનાઈએ.” ફકીરે આતુરતાથી કહ્યું.

આથી ત્યાં બેસી કરશને આંખો મીંચીને આગવી ઢબે અને મૂળભૂત રીતે સ્પષ્ટ ઉચ્ચારથી કુરાનના કલમા બોલવા માંડ્યા. આ સાંભળીને ફકીર અબડાસા તો ભારે આભો બનીને ઘડીક કરશનના મુખ સામે તો ઘડીક શ્રીજીમહારાજ સામે જોતો રહ્યો.

એના મનમાં થયું કે આ રીતે તો કલમા હું પણ બોલી શકતો નથી અને આ નાનો બાળક કુશળ મુંજાવરની આગવી ઢબે આમ કલમા બોલે તે તો ભારે આશ્ચર્ય કહેવાય. એના અંતરમાંથી અવાજ આવ્યો. ‘આમ કુરાનના કલમા બોલવા એ આ છોકરાનું ખરેખર ગજું નથી પણ એમાં રહીને સ્વામિનારાયણ પોતે જ આ કલમા બોલ્યા છે.’ આવા ચમત્કાર નજરે નિહાળ્યા પછી એને પૂરી પ્રતીતિ આવી ગઈ. એણે ભગવાન શ્રીહરિને નમસ્કાર કરીને કહ્યું : “હે સ્વામિનારાયણ ! આપ તો ખુદ ખુદા ઓર પરવરદિગાર હૈં. ઈસ છોટે બચ્ચે કે મૂંઢમેં રહકર આપ હી બોલે હૈં. મેં આજ સે આપ કી શરણ લેતા હું. આપ મેરા સ્વીકાર કીજીએ.”

શ્રીજીમહારાજે સહર્ષ તે ફકીરને અપનાવીને કહ્યું : “સાંઈ ! તમે હવે આજ પછી દારુ, માંસ, ચોરી, અવેરી ને બીજાં વ્યસનો હોય તો તેનો ત્યાગ રાખીને અમને મનમાં સંભાર્યા કરજો.”

આ અબડાસા ફકીર એક મુમુક્ષુ અને જિજ્ઞાસુ સાધક હતા. એ બીજા યવન જેવો કઢૂરવાદી ન હતો. એટલે જ શ્રીજીમહારાજે એને પોતાની ખુદાઈના આવા દિવ્ય દર્શન કરાવીને શરણે લીધા હતાં.

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

એકવાર શ્રીજીમહારાજ મુક્તાનંદ સ્વામી આદિ સંતમંડળ સાથે દોરાજી પધાર્યા ને માવજી દવેને ત્યાં આવ્યા. માવજી દવે થોડા દિવસ પહેલાં જ અક્ષરનિવાસી થયા હતા. ભગવાન શ્રીહરિ પધાર્યા એટલે માવજી દવેના બેન ગંગાબાઈ ગળગળા બની બહુ દિલગીર થઈ

ગયાં. શ્રીજીમહારાજે એમને સાંત્વના આપી.

ગંગાબાઈએ મહારાજને કહેવરાવ્યું : “હે મહારાજ ! માવજીભાઈ તો આ નાના દિકરાઓને નોધારા મૂકી ગયાં. માબાપ વગરના આ ચાર નાના બાળકોના ભરણપોષણની બહુ ચિંતા રહે છે. એને દુઃખે હું બહુ દુઃખી છું. અમારી ઉપર આપ કાંઈક દયા કરો.” આમ કહી એમણે **હરજીવન, રાઘવજી, લાલજી અને કેશવજી**ને શ્રીજીમહારાજના દર્શને મોકલ્યા. ચારેય બ્રહ્મકુમારોએ મહારાજ પાસે આવીને પ્રણામ કર્યા.

ભગવાન શ્રીહરિએ ચારેય વિપ્રબાળકો ઉપર પોતાની કૃપાદૃષ્ટિ સ્થિર કરીને કહ્યું : “ગંગાબાઈ, તમારે ચિંતા કરવાનું કોઈ કારણ નથી. આ દિકરાઓ ડાહ્યા અને ભારે ગુણિયલ છે. પોતાનો વ્યવહાર ઉપાડી લે એવા જીવરા પણ છે.” આમ આશિષ ઉચ્ચારીને શ્રીજીમહારાજે મુક્તાનંદ સ્વામી તરફ દૃષ્ટિ કરીને કહ્યું : “સ્વામી ! આપણી પાસે **કોઈ પુસ્તક** હાથવગું હોય તો લાવો.”

“હા, મહારાજ ! રામાયણના આ લખેલાં કાંડ છે.” એમ કહી સ્વામીએ મહારાજને **રામાયણના કાંડ** આપ્યાં. ભગવાન શ્રીહરિએ તેના પાના સરખાં કરીને બટુકોને આપ્યાં ને વાંચવા કહ્યું.

“મહારાજ ! અમો હજુ એટલું ભણ્યા નથી. અમને આ કાંડ વાંચતા નહિ આવડે.” બટુકોએ સ્પષ્ટતા કરી.

“તમે તો બ્રહ્મપુત્રો કહેવાવ, તમને તો ગળથૂંથીમાં જ વિદ્યા મળતી હોય છે.” આમ કહીને મહારાજે એમને વાંચવાની પ્રેરણા આપી.

‘**મૂર્કં કરોતિ વાચાલં**’ એમ કાંઈક ચમત્કાર સર્જાયો અને વિપ્રકુમારોએ હસ્તલિખિત પાનાં વાંચવા માંડ્યાં. આથી ત્યાં ઊભેલા સહુ કોઈને નવાઈ લાગી. ગંગાબાઈ પણ આભા બની ગયાં. એમના મનમાં થયું આ **શ્રીજીમહારાજની કૃપા અને આશીર્વાદનું ફળ** છે.

ભગવાન શ્રીહરિએ ગંગાબાઈને કહ્યું : “હવેથી છોકરાઓ ગામમાં રામાયણની કથા કરશે અને એમાં જે દાનદક્ષિણા આવશે તેમાંથી તમારો સહુનો ઘર-વ્યવહાર ચાલ્યા કરશે.”

એકવખત ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ સંતો-ભક્તો સાથે **ઉમરેઠ** પધાર્યા ત્યારે હરિભક્તોએ શ્રીજીપ્રભુનું ભાવભીનું સ્વાગત કર્યું. અહિં કર્મકાંડી તેમજ શાસ્ત્રોના જ્ઞાતા વિપ્રોનો મોટો સમુદાય. એમણે શ્રીજીમહારાજનો પ્રતાપ અને યોગેશ્વર્યની વાતો સાંભળી હતી. તેથી કેટલાક સુજા વિપ્રો ભગવાન શ્રી

સ્વામિનારાયણના આશ્રિતો થયા હતાં.

સ્વાગત પછી સભા ભરાઈ. આ સભામાં કેટલાક બીજા શિવપંથી જણાસુ વિપ્રોને ભગવાન શ્રીહરિના દર્શન કરી મનમાં એમ થયું કે - “આપણે શ્રીજીમહારાજના ભગવાનપણાની પરીક્ષા કરવી જોઈએ.” તેઓ મહારાજને પગે લાગ્યા. પછી બ્રાહ્મણો બોલ્યા : “અમે સૌ શંકરના ઉપાસક છીએ. અમે શંકરાચાર્યના અનુયાયી કહેવાઈએ. જગદ્ગુરુ આદિ શંકરાચાર્ય પાડાની પાસે વેદ બોલાવ્યા હતા. એવું ચરિત્ર તમે કરી બતાવો, તો અમે તમને પરમેશ્વર માનીએ !”

ત્યારે ભગવાન શ્રીહરિ કહે : “પાડો તો પશુ કહેવાય, પરંતુ **પાડા જેવો જડ અને મૂર્ખ, જન્મથી પશુ જેવો મૂંગો કોઈ બ્રાહ્મણ અમારી પાસે લાવો તો તેની પાસે વેદની ઋચાઓ બોલાવું.**”

બ્રાહ્મણો એક જન્મથી જ મૂંગા અને અભણ, જડ જેવા બ્રાહ્મણના છોકરા **હરિશંકર**ને લઈ આવ્યા. તેમણે હરિશંકરને શ્રીજીમહારાજની સામે બેસાર્યો. શ્રીજીપ્રભુએ તેની સામે દૃષ્ટિ કરી, ધાણી ફૂટે તેમહરિશંકર સ્પષ્ટ ઉચ્ચાર સાથે સુંદર રાગમાં **ચારેય વેદના મંત્રો** ગાવા લાગ્યો. બ્રાહ્મણોને નિશ્ચય થઈ ગયો.

બધા બ્રાહ્મણો ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના આશ્રિત થયા. પણ સેંકડો બ્રાહ્મણોને વર્તમાન ક્યારે ધરાવવાં ? રોજ બ્રાહ્મણોની ભીડ જામે. આથી મહારાજે પાણીનો ઘડો મંગાવ્યો અને તેમાંથી દરેક ગામવાસીઓ ઉપર પાણી ઉડાડ્યું અને કહ્યું : “જેના ઉપર આ પાણીનો છાંટો પડે તે બધાયને વર્તમાન ધરાવ્યાં સમજજો.”

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના દિવ્ય દર્શન કરીને **બાળકોને પણ સમાધિ** થઈ જતી, તેવા અનેકો પ્રસંગો સંપ્રદાયના સુવર્ણ ઇતિહાસના પુષ્કોમાં આલેખાયાં છે. તેમાંથી થોડા પ્રસંગોનો હવે આપણે આસ્વાદ માણીશું :

જૂનાગઢની નવ વર્ષની મુસ્લિમ કન્યા **જુલેખા** જૂનાગઢ દરવાજે હનુમાનજીની જગ્યા પાસે બાંધેલ કુઈ પર નાનકડી ગાગર લઈ પાણી ભરવા ગઈ હતી ત્યારે તેને એક **ભવ્ય દર્શન** થયું : શહેરના દરવાજામાંથી એક **દિવ્ય માનવ સમુદાય** પ્રવેશી રહ્યો હતો. આગળ હતા પીળા-ભૂરા રંગવાળી, લવિંગ જેવી કાનસૂરીવાળી રોજડી ઘોડી પર બેઠેલા **શ્રીજીમહારાજ**. બાજુમાં હતું **સોહામણું સંતવૃંદ** અને કાઠી-દરબારો પરમ **એકાંતિક ભક્તો** - ઝીણાભાઈ, પર્વતભાઈ, દાદાખાચર ને હજુરી પાર્ષદ ભગુજી-મિયાંજી, રતનજી વગેરે ભક્તો.

આવું આ દિવ્ય દેશ્ય નવ વરસની **બાળા જુલેખા**એ જોયું. શ્રીજીમહારાજ તો મનુષ્ય જેવા દેખાતા હતા, પરંતુ તેમના

દર્શન કરતા જાણે આંખોમાં દિવ્યતાનો પૂંજ ભરાઈ જાય - હેયામાં હિમાલયની શાંતિનો અનુભવ થાય. સમગ્ર દેહમાં જાણે દિવ્યતા પ્રસરી જાય ! નાની જુલેખાને મહારાજનાં દર્શન કરતાં આવો અનુભવ અંગેઅંગમાં થયો, ‘યા પરવરદિગાર, એ જ ખુદા, એ જ અલ્લાહ રહેમ કરી અહીં પધારે છે. એ જ...’ જુલેખાનાં કંઠમાંથી શબ્દો નીકળતા રહ્યા ને નયન દૂર દૂર નીરખતાં રહ્યાં.

એ પિયેરથી સાસરે વંથલી ગઈ છે. ભગવાન શ્રીહરિના એ દિવ્ય દર્શનથી જુલેખાના અંતરમાં એવો તો ઝાઝાઝાટ પ્રસરી ગયો કે તે ૨૭ વર્ષની થઈ ત્યાં સુધી શ્રીજીમહારાજના દિવ્ય સ્વરૂપને ભૂલી શકી નહિ. નવ વર્ષની ઉંમરથી જ નમાજ પઢવાનું શરૂ કરી દીધેલું. તે આજ દી લગી પાંચ વખત કરે છે. હર સિજદામાં એ મહારાજના દિવ્ય સ્વરૂપને જ તે જોયા કરે છે. એના રોમરોમ પુલકિત થાય છે. હેયાના ધબકારામાં પરવરદિગારના શબ્દોના જાણે પડઘા પડતા હોય એવો આનંદ અનુભવે છે.

અઢાર વર્ષ પછી વંથલીમાં શરદપૂનમના ઉત્સવ પ્રસંગે જુલેખાને ફરીવાર શ્રીજીમહારાજના દર્શન થયાં. રાસોત્સવ રંગ જામ્યો ત્યારે જુલેખાને દેહ જાણે ઓગળવા લાગ્યો ! શરીર જ ન રહ્યું, રહ્યો સંસારથી પર થયેલો નિર્મળ આત્મા, ન નારી, ન પુરુષ ! એક પરમપવિત્ર, ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના પ્રેમે રંગાયેલ નિષ્કામ મુમુક્ષુ આત્મા...!!!

રાસોત્સવ પૂર્ણ થયો, જયઘોષ થયો. જુલેખાનો આત્મા પાછો દેહમાં પ્રવેશ્યો. નજર સામે હવે તો ભગવાન શ્રીહરિના મુખકમળ સિવાય કંઈ દેખાતું જ નથી. જુલેખા ઘેર આવી. ઘરના તમામ માણસો ય ઘેર આવ્યા. સર્વે સૂતાં. પાંચમો પહોર હતો, જુલેખાએ હાથ-પગ - મોં ધોયાં, મુસલ્લો (નમાજનું આસન) બિછાવ્યો. એ નમાજ પઢવા બેસી ગઈ.

પહેલો સિજદો... મોઢામાં છેલ્લો બોલ... ‘ખુ..દા... તમારા... દિદાર (દર્શન) થયા હવે આ જીસ્મ(દેહ)માં કેમ રહેવું!’

સર્વાવતારી, સર્વકારણના કારણ, સર્વેના નિયંતા પૂર્ણ પુરુષોત્તમનારાયણ ઉતારે પોઢણિયાં દૂર કરી ઝબકીને જાગી ગયા ! પલંગ પરથી ઊભા થઈ ગયા. અવાજ રણકી ઊઠ્યો :

“સંતો ! ત્રિલોકમાં ગાજે એવી ધૂન કરો. આજ અઢાર વર્ષથી અમારાં જ દર્શનની લગનીથી દેહ ટકાવી રહેલ એક જીવને અમારા ધામના મહામુક્તોની પંક્તિમાં દિવ્યદેહે બેસારી મોક્ષભાગી કરવો છે.”

અસંખ્ય સૂર્ય સમો પ્રકાશ પથરાયો. શ્રીજીમહારાજના દેહમાંથી તેજની ધારાઓ વધૂટી અને, એક આત્મા તેજની ધારાઓમાં સમાણો. સિજદામાં (નમસ્કારની સ્થિતિમાં) ઝૂકેલ જુલેખાનું મસ્તક સિજદામાં જ રહ્યું, દેહ જ રહ્યો. જુલેખાનો આત્મા દેહમાંથી મુક્ત થઈ મોક્ષને પામ્યો !!

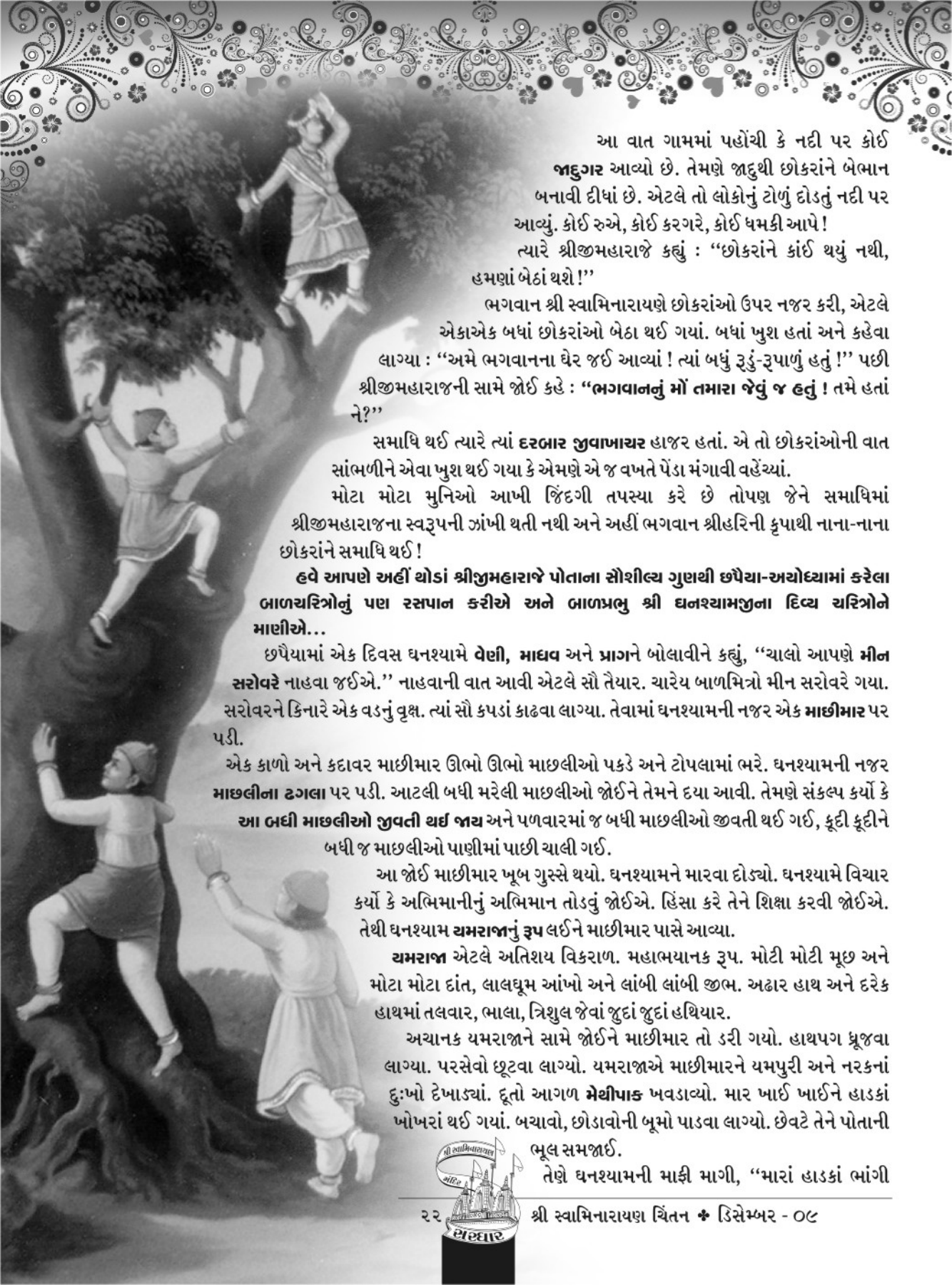

સં. ૧૮૬૧ના શ્રીજીમહારાજ સૌપ્રથમ વખત ગઢપુરમાં પધાર્યા હતા. ગામબહાર એક ખીજડાના ઝાડ નીચે ઉતારો કર્યો. પછી સંતો-ભક્તો સાથે ઘેલા નદીમાં સ્નાન કરવા ગયા. ત્યાં કેટલાક છોકરાંઓ રમતાં હતા.

રમતાં રમતાં છોકરાંઓ શ્રીજીમહારાજ પાસે આવ્યાં.

ભગવાન શ્રીહરિએ છોકરાંઓની સામે નજર કરી ત્યાં તો બધાંયે છોકરાંઓ આંખો બંધ કરી જમીન પર બેસી ગયાં, શરીરનું ભાન ભૂલી ગયાં, ને એકદમ સમાધિમાં પડી ગયાં ! બધાં ત્યાં ને ત્યાં જ લાંબાં થઈને સૂઈ ગયાં.

આ વાત ગામમાં પહોંચી કે નદી પર કોઈ જાદુગર આવ્યો છે. તેમણે જાદુથી છોકરાંને બેભાન બનાવી દીધાં છે. એટલે તો લોકોનું ટોળું દોડતું નદી પર આવ્યું. કોઈ રુએ, કોઈ કરગરે, કોઈ ધમકી આપે!

ત્યારે શ્રીજીમહારાજે કહ્યું : “છોકરાંને કાંઈ થયું નથી, હમણાં બેઠાં થશે!”

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે છોકરાંઓ ઉપર નજર કરી, એટલે એકાએક બધાં છોકરાંઓ બેઠા થઈ ગયાં. બધાં ખુશ હતાં અને કહેવા લાગ્યા : “અમે ભગવાનના ઘેર જઈ આવ્યાં ! ત્યાં બધું રૂડું-રૂપાળું હતું !” પછી શ્રીજીમહારાજની સામે જોઈ કહે : “ભગવાનનું મોં તમારા જેવું જ હતું ! તમે હતાં ને?”

સમાધિ થઈ ત્યારે ત્યાં દરબાર જીવાખાચર હાજર હતાં. એ તો છોકરાંઓની વાત સાંભળીને એવા ખુશ થઈ ગયા કે એમણે એ જ વખતે પેંડા મંગાવી વહેંચ્યાં.

મોટા મોટા મુનિઓ આખી જિંદગી તપસ્યા કરે છે તોપણ જેને સમાધિમાં શ્રીજીમહારાજના સ્વરૂપની ઝાંખી થતી નથી અને અહીં ભગવાન શ્રીહરિની કૃપાથી નાના-નાના છોકરાંને સમાધિ થઈ !

હવે આપણે અહીં થોડાં શ્રીજીમહારાજે પોતાના સૌશીલ્ય ગુણથી છપ્પેયા-અયોધ્યામાં કરેલા બાળચરિત્રોનું પણ રસપાન કરીએ અને બાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામજીના દિવ્ય ચરિત્રોને માણીએ...

છપ્પેયામાં એક દિવસ ઘનશ્યામે વેણી, માઘવ અને પ્રાગને બોલાવીને કહ્યું, “ચાલો આપણે મીન સરોવરે નાહવા જઈએ.” નાહવાની વાત આવી એટલે સૌ તૈયાર. ચારેય બાળમિત્રો મીન સરોવરે ગયા. સરોવરને કિનારે એક વડનું વૃક્ષ. ત્યાં સૌ કપડાં કાઢવા લાગ્યા. તેવામાં ઘનશ્યામની નજર એક માછીમાર પર પડી.

એક કાળો અને કદાવર માછીમાર ઊભો ઊભો માછલીઓ પકડે અને ટોપલામાં ભરે. ઘનશ્યામની નજર માછલીના ટગલા પર પડી. આટલી બધી મરેલી માછલીઓ જોઈને તેમને દયા આવી. તેમણે સંકલ્પ કર્યો કે આ બધી માછલીઓ જીવતી થઈ જાય અને પળવારમાં જ બધી માછલીઓ જીવતી થઈ ગઈ, ફૂદી ફૂદીને બધી જ માછલીઓ પાણીમાં પાછી ચાલી ગઈ.

આ જોઈ માછીમાર ખૂબ ગુસ્સે થયો. ઘનશ્યામને મારવા દોડ્યો. ઘનશ્યામે વિચાર કર્યો કે અભિમાનીનું અભિમાન તોડવું જોઈએ. હિંસા કરે તેને શિક્ષા કરવી જોઈએ. તેથી ઘનશ્યામ યમરાજાનું રૂપ લઈને માછીમાર પાસે આવ્યા.

યમરાજા એટલે અતિશય વિકરાળ. મહાભયાનક રૂપ. મોટી મોટી મૂછ અને મોટા મોટા દાંત, લાલઘૂમ આંખો અને લાંબી લાંબી જીભ. અઢાર હાથ અને દરેક હાથમાં તલવાર, ભાલા, ત્રિશુલ જેવાં જુદાં જુદાં હથિયાર.

અયાનક યમરાજાને સામે જોઈને માછીમાર તો ડરી ગયો. હાથપગ ધ્રૂજવા લાગ્યા. પરસેવો છૂટવા લાગ્યો. યમરાજાએ માછીમારને યમપુરી અને નરકનાં દુઃખો દેખાડ્યાં. દૂતો આગળ મેથીપાક ખવડાવ્યો. માર ખાઈ ખાઈને હાડકાં ખોખરાં થઈ ગયાં. બચાવો, છોડાવોની બૂમો પાડવા લાગ્યો. છેવટે તેને પોતાની ભૂલ સમજાઈ.

તેણે ઘનશ્યામની માફી માગી, “મારાં હાડકાં ભાંગી

ગયાં. યમપુરી અને નરક યાદ કરું છું ત્યાં જ મને બીક લાગે છે. હાથપગ ધૂજે છે. માટે મારી ભૂલ થઈ. મને માફ કરો. હવેથી માછલાં મારવાનો ધંધો નહિ કરું. આપ તો ભગવાન છો, મારાં પાપ દૂર કરો.” એમ કહી તે ઘનશ્યામને પગે લાગ્યો, ઘનશ્યામે તેને આશીર્વાદ આપી રવાના કર્યો. ઘનશ્યામ અને બાળમિત્રો સરોવરમાં નાહીને ઘેર પાછા ફર્યા.

એક દિવસ ઘનશ્યામ બાળમિત્રોને કહ્યું, “ચાલો આપણે સરોવરમાં નાહવા જઈએ.” બધાં બાળકો તૈયાર થયાં. બાળમિત્રો પાછળ અને ઘનશ્યામ આગળ. એમ સરોવર તરફ ચાલ્યાં. બધાં બાળકો સરોવરમાં કૂદી પડ્યાં. પાણીમાં સંતાકુકડી રમ્યાં, ખૂબ નાહ્યાં, તેથી સૌ ભૂખ્યા થયાં.

ઘનશ્યામ બાળમિત્રોને લઈને ત્યાંથી આંબાવાડીમાં ગયા. આંબાવાડીમાં રસ્તા પાસે એક મોટું આંબાનું ઝાડ. ઝાડ પર ઘણી પાકી કેરીઓ. ઘનશ્યામ ઝાડ પર ચડ્યા. બીજાં બધાં બાળકો નીચે ઊભાં રહ્યાં. પાકી કેરીઓ તોડીને ઘનશ્યામ નીચે નાખે. વેણી, માધવ અને પ્રાગ ફાળિયામાં કેરીઓ ભેગી કરે. બીજાં બાળકો આંબાની ચોકી કરે.

એવામાં બ્રાહ્મણોનું એક ટોળું ત્યાંથી નીકળ્યું. ટોળાનો આગેવાન રામદત્ત. રામદત્ત શરીરે તગડો અને ઊંચો. રામદત્તે પોતાની સાથેના બ્રાહ્મણોને કહ્યું, “તમે સૌ આ બધી કેરીઓ ઉપાડવા માંડો.” આ સાંભળી વેણી બોલ્યો, “આ કેરીઓ અમે પાડી છે. તમારે જોઈતી હોય તો તમે તમારી મેળે કેરીઓ તોડી લો.”

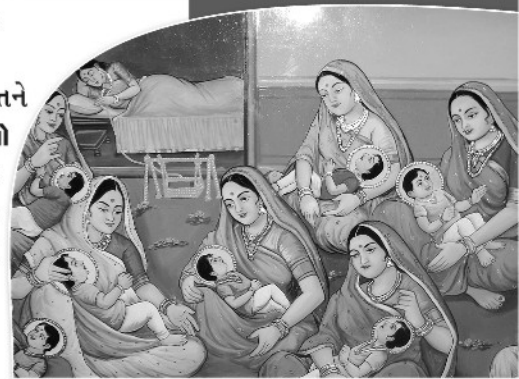
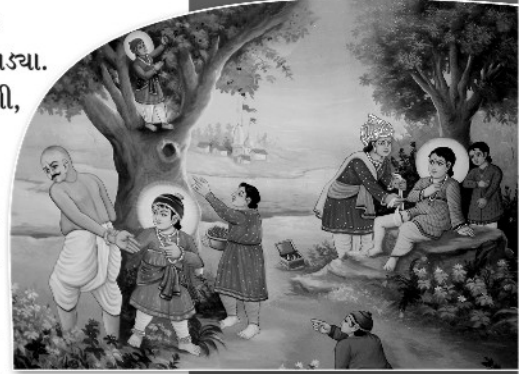
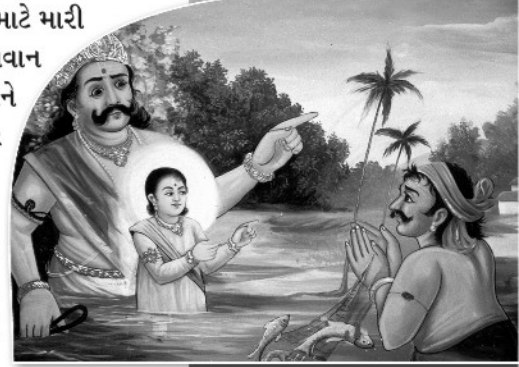
આ સાંભળી રામદત્ત ગુસ્સે થયો. મોટા ડોળા કાઢીને બાળકોને ડરાવવા લાગ્યો. તેણે કેરીઓ છીનવી લેવા હાથ લાંબો કર્યો. ઘનશ્યામ બેઠાં બેઠાં આ બધું જુએ. રામદત્તનો આવો અન્યાય જોઈ ઘનશ્યામ છેક નીચેની ડાળી પર આવીને નીચા નમ્યા.

રામદત્ત કેરીઓ લેવા વાંકો વળવા ગયો ત્યાં તો..... ઘનશ્યામે તેના ખભા પર દોરી અને લોટો હતાં તે લઈ લીધાં. ઘડીકવારમાં તો ઘનશ્યામ દોરી-લોટો લઈ ઝાડ પર ઊંચે પહોંચી ગયા. રામદત્તના ગુસ્સાનો પાર ન રહ્યો. તે ઘનશ્યામને નીચે ફગાવી દેવા ઝાડ પર ચડ્યો. ઘનશ્યામ તેને એક ડાળ પરથી બીજી ડાળ પર દોડાવે પણ પકડાય જ નહિ.

રામદત્ત મૂંઝાયો. તેણે નીચે ઊભેલા બધા બ્રાહ્મણોને કહ્યું, “તમે બધા ઝાડ પર ચડી જાઓ. આપણે ઘનશ્યામને પકડી પાડીએ. એક પછી એક બધા બ્રાહ્મણો ઝાડ પર ચડી ગયા. દરેક જણ એક એક ડાળી પર ગોઠવાઈ ગયા. ઘનશ્યામ છેક ઉપરની ડાળી પર ચડી ગયા. તેને પકડવા રામદત્ત હવે છેક ઉપરની ડાળી પર ચડવા લાગ્યો. છેક ઉપર ચડ્યા ત્યાં તો ઘનશ્યામ અદૃશ્ય !

સૌએ જોયું તો ઘનશ્યામ નીચે ઊભાં ઊભાં દોરી, લોટો બતાવીને રામદત્તને ખીજવતા હતા. ઘનશ્યામે બાળકોને કહ્યું, “એકેય બ્રાહ્મણને નીચે ઊતરવા દેશો નહિ. ચાલો આપણે તેમને કાંકરા મારવા લાગીએ.” ટપોટપ સૌ બાળકો કાંકરા મારવા મંડી પડ્યાં. બ્રાહ્મણો થાક્યા, તેમને પોતાની ભૂલ સમજાઈ. તેમને થયું કે આ બાળક નક્કી ભગવાન છે, નહિ તો નીચે પહોંચે શી રીતે? બ્રાહ્મણોએ ખૂબ વિનંતી કરી, ત્યારે ઘનશ્યામે તેમને ઊતરવા દીધા.

નીચે ઊતરીને બ્રાહ્મણોએ ઘનશ્યામની માફી માગી.

ઘનશ્યામે દોરી, લોટો પાછાં આપ્યાં. બ્રાહ્મણો ઘનશ્યામને પગે લાગીને પોતાને રસ્તે પડ્યા.

એકવાર ઘનશ્યામ રામપ્રતાપભાઈ તથા સુવાસિનીભાભી સાથે તરગામ ગયા. ઘરથી થોડે દૂર નાનકડું વન. ત્યાં એક સુંદર તળાવડી. તળાવડીની આજુબાજુ લીલુંછમ ઘાસ અને સારાં સારાં ફૂલછોડ. બધા ગોવાળો ગાયો લઈને ત્યાં ગાયો ચારવા જાય. ઘનશ્યામ પણ રોજ સાંજે ત્યાં રમવા જાય. જાડ પર આંબલીપીપળી રમે. કેવડો, ગુલાબ, મોગરો વગેરે ફૂલ ચૂંટે. બધા બાળસખા ભેગા થઈને ફૂલની માળા બનાવે અને ઘનશ્યામને પહેરાવે.

એક દિવસ સાંજે ઘનશ્યામ તળાવડી પાસે ઊભા હતા. ગાયો લઈને ગોવાળો ઘર ભણી પાછા જતા હતા. ઘનશ્યામે ઘેરો સાદ પાડીને ગાયોને બોલાવી. તરત જ બધી ગાયો દોડતી દોડતી ઘનશ્યામને વીંટળાઈને ઊભી રહી ગઈ. ગોવાળે ગાયોને પાછી વાળવા ખૂબ પ્રયત્ન કર્યા પણ ગાયો ઘનશ્યામ પાસેથી ખસે જ નહિ. ઘનશ્યામે થોડીવાર સુધી બધી ગાયોના માથાં પર હાથ ફેરવ્યો. પછી કહ્યું: “હવે જાઓ.” ત્યારે બધી ગાયો ભાંભરતી ભાંભરતી ઘરે ભાગી ગઈ.

પછી ઘનશ્યામ તળાવડીને કાંઠે આવેલા એક આંબલીના વૃક્ષ પર ચડ્યા. થોડીવાર રમ્યા. પછી જાડ પરથી નીચે ઊતરતા પગ લપસ્યો. ઘનશ્યામ તળાવડીને કાંઠે નીચે પડ્યા. જમણા પગના સાથળમાં ખાંપો વાગ્યો. લોહીની ધાર વહેવા લાગી. બધા બાળસખા ગભરાઈ ગયા. સુખનંદન રામપ્રતાપભાઈને બોલાવવા દોડ્યો. તેટલામાં તો આકાશમાંથી ઈંદ્ર, ચંદ્ર, બ્રહ્મા, વિષ્ણુ વગેરે દેવો આવ્યા. ઈંદ્રદેવે તરત આકાશવાણી કરી દેવોના વૈદ્ય અશ્વિનીકુમારને બોલાવ્યા. આકાશમાંથી અશ્વિનીકુમારે આવીને દવા લગાડી પાટો બાંધી આપ્યો. પછી સર્વે દેવો ઘનશ્યામને પગે લાગીને આકાશમાં અદૃશ્ય થઈ ગયા.

ત્યાં તો સુખનંદનની સાથે રામપ્રતાપભાઈ આવ્યા. જોયું તો ઘનશ્યામની સાથળ પર પાટો બાંધેલો. તેમણે પૂછ્યું, “કોણે દવા કરી? આ પાટો કોણે બાંધ્યો?” ત્યારે વેણીએ કહ્યું: “દેવોના વૈદ્ય અશ્વિનીકુમાર આકાશમાંથી આવીને દવા લગાડી ગયા છે. પાટો પણ તેમણે જ બાંધ્યો છે.” રામપ્રતાપભાઈ તો અત્યંત રાજી થઈ ગયા. આનંદમાં ઘનશ્યામને ખભે તેડીને ઘેર લઈ ગયા.

સુવાસિનીભાભી ચિંતાતુર હૃદયે ઘનશ્યામની રાહ જોતાં હતાં. ઘનશ્યામને જોયા કે તરત જ છાતી સાથે ચાંપી દીધા. પછી પૂછ્યું, “ક્યાં વાગ્યું?” “મને કાંઈ વાગ્યું જ નથી.” એમ કહી ઘનશ્યામે પાટો ખોલીને બતાવ્યો. સુવાસિનીભાભીએ જોયું તો કાંઈ દેખાય નહિ. ઉક્ત ખાંપાનો ઘા દેખાયો. સુવાસિનીભાભીના આનંદનો પાર ન રહ્યો. આ પ્રસંગ બન્યો ત્યારથી એ તળાવડીનું નામ ‘ખાંપા તળાવડી’ પડી ગયું.

છપૈયામાં એક દિવસ ઘનશ્યામ બાળમિત્રોને લઈને મીનસરોવરને કાંઠે રમવા ગયા. રમતાં રમતાં ચાર વાગી ગયા. માધવ, વેણી, પ્રાગ, સુખનંદન... બધા જ ભૂખ્યા થયેલા. બધા જટ જટ ઘેર જઈ જમવાનો વિચાર કરવા લાગ્યા. ઘનશ્યામને બધાના મનની વાતની ખબર પડી ગઈ. ઘનશ્યામે કહ્યું: “તમને બહુ ભૂખ લાગી છે ?” બધા બોલી ઊઠ્યા, “હા.”

આ સાંભળી ઘનશ્યામે કહ્યું: “હું કહું તેમ કરો તો અહીંયા જ

તમને જમાડું” બધા બાળમિત્રો બોલ્યા, “હા, અમે તૈયાર છીએ. તમે જેમ કહો તેમ કરવા તૈયાર છીએ. પણ તમારે અમને જમાડવા પડશે.” ઘનશ્યામ કહે : “સાંજે સૂરજ આથમે ત્યાં સુધી મારી સાથે રમવા કબૂલ થાઓ, તો હું બધાને જમાડીશ.” બધા કહે, “હા, હા, અમે રમીશું. અમને કબૂલ છે.”

પછી તો ઘનશ્યામે પોતાનો રૂમાલ છોડીને આંબાની ડાળે બાંધ્યો. પછી ઘનશ્યામે કહ્યું : “થોડીવારમાં જ મીઠાઈ આ રૂમાલમાં આવી જશે. ચાલો, આપણે થોડીવાર મીનસરોવરમાં નાહી આવીએ.” બધા મીનસરોવરે નાહવા ગયા. પાણીમાં ખૂબ રમત કરી. પછી ઘનશ્યામ કહે : “ચાલો, બધા બહાર નીકળો સાંજ પડી જશે. મોડું થશે તો મોટાભાઈ વઢશે.” આ સાંભળી બધાં બાળકો પાણીમાંથી બહાર નીકળ્યા. બધાંએ કપડાં પહેરી લીધાં.

વેણીરામ બોલ્યો : “ઘનશ્યામ, મીઠાઈ જમાડીશ એમ તમે અમને કહ્યું હતું ને, લાવો મીઠાઈ, અમને બહુ ભૂખ લાગી છે.” ઘનશ્યામ કહે : “ચાલો આંબાના ઝાડ પર ચઢીએ. ત્યાં મીઠાઈ રાખી છે.” બધા બાળમિત્રો દોડતા દોડતા આંબા પાસે ગયા. એક પછી એક બધા આંબા પર ચઢી ગયા. ઘનશ્યામે પેલી ડાળ પર જઈ રૂમાલમાં હાથ નાખ્યો. રૂમાલમાંથી મીઠાઈ કાઢીને બધાને આપવા માંડી. બધા બાળમિત્રોને થયું કે આ રૂમાલમાં મીઠાઈ કેવી રીતે આવી હશે ? ઘનશ્યામ બધાના મનનો વિચાર જાણી ગયા.

તેમણે તરત જ હુકમ કર્યો. જરા વારમાં તો આઠ સ્ત્રીઓ હાથમાં થાળ લઈને આકાશમાંથી ઊતરી આવી. આ આઠ સ્ત્રીઓ અષ્ટસિદ્ધિઓ હતી. બધી રૂપરૂપનો અંબાર, દરેકના હાથમાં સોનાના થાળમાં બગીચા પ્રકારના પકવાન. વળી, બીજા હાથમાં સોનાની ઝારીમાં પીવા માટે ઠંડું પાણી. બધા બાળમિત્રોને નીચે ઉતારી ઘનશ્યામ બધા સાથે ગોળ ફુંડાળે બેસી ગયા.

આઠેય સિદ્ધિઓ ઘનશ્યામના ગીતો ગાતી ગાતી પીરસવા લાગી. બધાએ પેટ ભરીને ખૂબ ખાધું. ઠંડું પાણી પીધું. બધાએ જમી લીધું એટલે દરેક સિદ્ધિ વારાફરતી ઘનશ્યામને પ્રણામ કરીને આકાશમાં અદૃશ્ય થઈ ગઈ. એટલામાં સૂરજ આથમ્યો. બાળમિત્રો આનંદમાં નાચતા, ફૂંદતા ઘનશ્યામ સાથે ઘેર પાછા ગયા.

એકવખત જેઠ માસમાં બાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામ મહારાજ, રામપ્રતાપભાઈ તથા વેણી, માધવ અને પ્રાગ સહિત બાળમિત્રો સાથે છપૈયાથી આથમણી દિશામાં નૈઋત્ય ખુણામાં ગામ પીરોજપુરને વિષે આનંદ તરવાડીના વાડામાં મોટું એક જાંબુડાનું વૃક્ષ હતું, તેના પાકેલાં જાંબુ ખાવા માટે સર્વે જતા હતા. અને તે વૃક્ષ ઉપર ચડીને સારાં સારાં જાંબુફળ ખાઈને તથા જેટલાં લેવાય તેટલાં લઈ ખોળા ભરીને સર્વે બીજા છોકરાઓ તો હેઠે ઊતરીને ઊભા રહ્યા, અને ઘનશ્યામ મહારાજ તો ઉપર રહીને પોતાના પગ વડે જાંબુડાના વૃક્ષને હલાવતા હતા. તેથી કાચા પાકાં સર્વે જાંબુફળ તૂટીને નીચે પડ્યાં તે જોઈને રામઅવધ ઘોળી બોલ્યો, હે ઘનશ્યામ ! તમો આવું કામ શું કરો છો ? એમ કહે છે તેટલામાં તો જાંબુડાનો રખેવાળ આવી પહોંચ્યો. ત્યારે તેને જોઈને સર્વે સખાઓ ઘેર નાસી ગયા. ત્યારે ઘનશ્યામ મહારાજને એકલા જાણીને મહા રીસનો ભર્યો બોલ્યો જે, મારાં જાંબુફળ બધાય ખાઈ ગયા ને વળી બગાડ બહુ કર્યો એમ કહીને મારવા સારુ સમીપે આવ્યો. ત્યારે બાળપ્રભુ બોલ્યા જે, હે ભાઈ ! મેં જાંબુ નથી પાડ્યાં. પાડનારા બીજા છોકરા હતા તે ઘેર નાસી ગયા. તે વચન નહિ માનીને મારવા સારું પોતાનો હાથ ઊંચો ઉપાડ્યો તે તત્કાળ ઘનશ્યામ મહારાજ નાઠા. ત્યારે તે

રખેવાળ પણ મલ્લ હતો તે પાછળ દોડી પકડવા ગયો ત્યારે ઘનશ્યામ મહારાજે તેનો હાથ પકડીને દસ કદમ પાછો ઠેલીને એકદમ જોરથી નાંખી દીધો. તેથી તે મલ્લ તો પૃથ્વી ઉપર ચિત્તોપાટ પડ્યો કે તુરત તેના પ્રાણ નીકળી ગયા. પછી કોઈ ન જાણે એ રીતે ઘનશ્યામ મહારાજ છાનામાના પોતાના ઘેર આવીને બેસી ગયા. ત્યારે રામપ્રતાપભાઈએ કહ્યું જે, હે ઘનશ્યામ! શું થયું? ત્યારે બોલ્યા જે, તમે મોટાભાઈ તો અમોને એકલા મૂકીને નાસી આવ્યા પણ અમે તો તેને ઠેઠ પહોંચાડીને આવ્યા છીએ. તેવું સાંભળીને ધર્મ-ભક્તિ સહિત રામપ્રતાપભાઈ આદિક સર્વે છપૈયાપુરવાસી જનો મહા આશ્ચર્ય પામતાં હતાં.

એકસમયે બાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામ મહારાજ પોતાના બાળમિત્રને સાથે લઈને ઈશાન ખુણામાં રમતા સતા ભદુદા આંબા તળે જઈને ઓરકોરામણિની રમત રમવા લાગ્યા. તે રમતાં રમતાં થાક લાગ્યો એટલે તે રમત બંધ કરીને આંબાની નીચે રેતીનો મોટો ઢગલો કરીને તે ઉપર પોતે બિરાજમાન થયા અને સર્વે બાળમિત્ર આસપાસ બેઠા તે વખતે આકાશમાર્ગથી ભગવાનના અનંત પાર્ષદ આવતા હતા. તે પોતાના હાથમાં કેશરચંદનના ભરેલા કટોરા તથા ફૂલના હાર લઈને પ્રેમપૂર્વક ઘનશ્યામ મહારાજની સમીપે આવીને નમસ્કાર કરી પૂજા કરતા હતા, અને કેશરચંદન ભાલને વિષે ચર્ચાને પુષ્પના હાર પહેરાવતા હતા. એવી રીતે પૂજા કરીને બોલ્યા જે, હે સ્વામિન્! આજે તમારાં દર્શન થયાં તેથી અમો કૃતાર્થ થયા છીએ. તેવું સાંભળી પોતે પ્રસન્ન થઈને આશીર્વાદ આપીને બોલ્યા જે, તમો પાછા કાઠિયાવાડ દેશમાં આવજો, ત્યાં અમારો મેળાપ થશે. તમો સર્વેને તત્વાનંદ મુનિ તથા ચિન્મયાનંદમુનિ એ આદિક અમારા પરમહંસ બનાવીને રાખીશું. એવી રીતનો આશીર્વાદ પામીને આકાશમાર્ગે અદૃશ્ય થઈ ગયા. તેવું એશ્વર્ય જોઈને વેણીરામ પૂછવા લાગ્યા જે, હે ઘનશ્યામભાઈ! એ આવ્યા તે કોણ હતાં? ત્યારે બોલ્યા જે, એ તો શ્વેતદ્વીપ તથા બદ્રિકાશ્રમધામના મુક્તો અમારાં દર્શન કરવા આવ્યા હતા તે પૂજા કરીને પાછા ગયાં. એમ કહીને ઘેર આવ્યાં. ત્યારે તે વાર્તા વેણીરામે, ધર્મ-ભક્તિ આદિક સર્વે છપૈયાપુરવાસીને કહી તે સાંભળીને સર્વે અતિશય આનંદ પામતાં હતાં.

આમ, ભગવાન શ્રીહરિ અને બાળકો વચ્ચે સ્નેહનો અતૂટ નાતો હતો. જે આજ દિન સુધી અતૂટ રહ્યો છે. આજે પણ સ.ગુ. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામીએ શ્રીજીમહારાજને આપેલું ‘બાળ સનેહી રે મોહન મુજને ગમતાં...’ બિરુદ લાખો યુવક-હૃદયના ધબકાર, પૂર્ણ પ્રભાવ-યુક્ત પ્રજ્ઞા અને પુણ્યપ્રેય-શ્રેય માર્ગના પ્રદાતા તેમજ શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયની સુવાસને યુગપ્રભાવી કરનાર અને શ્રીજીમહારાજના આઠમા વંશજ સનાતન ધર્મમાર્તંડ, પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના પનોતા સત્પુત્ર અને ભાવિ વારસદાર, ધર્મકુળ મુગટમણિ, રંગપંચમીના પુણ્ય પ્રભાતે આપણા સર્વના ધર્મ રક્ષાર્થે પ્રગટેલા-પરમાત્માના અપર સ્વરૂપ અને જેમના ઉપર લાખો ભક્તજનોની મીટ મંડાઈ રહી છે એવા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ધર્મકુળ મુગટમણિ લાલજી શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીનીભાવી રહ્યા છે.

સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા

સ્વામી ધનશ્યામદાસજી તથા સ્વામી ધર્મવલ્લભદાસજી - રઘુવીરવાડી

ડોંબીવલીને આંગણે પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રીના સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ સત્સંગ સભા (તા. ૧૫-૧૧-૦૯)

બોરિવલીને આંગણે યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં દર્શન-અમૃતવાણીનો લાભ પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી (તા. ૧૫-૧૧-૦૯)

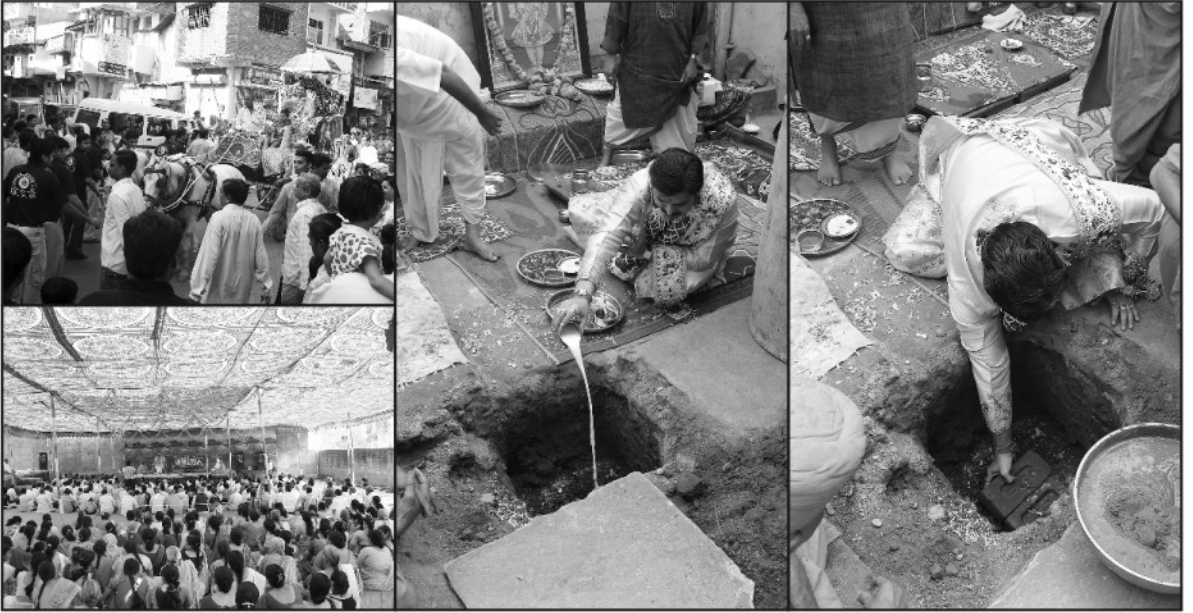

ભૂલેશ્વર (મુંબઈ)ને આંગણે પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રીના સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ સત્સંગ સભા (તા. ૧૬-૧૧-૦૯)

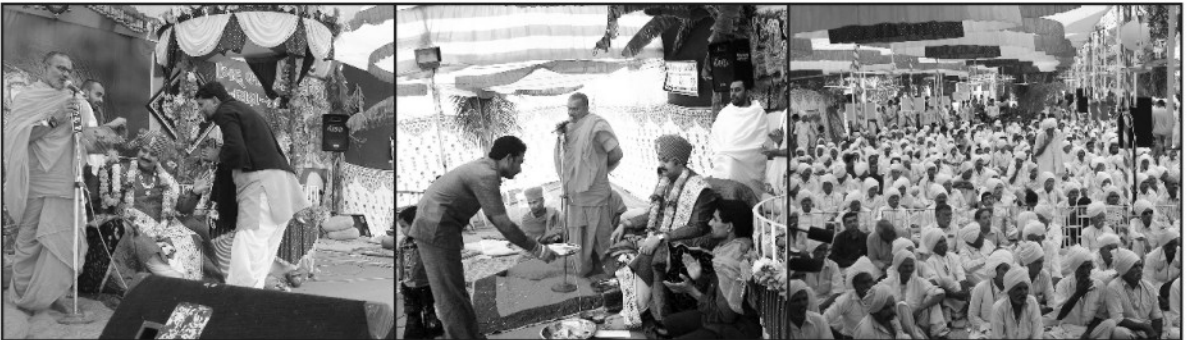

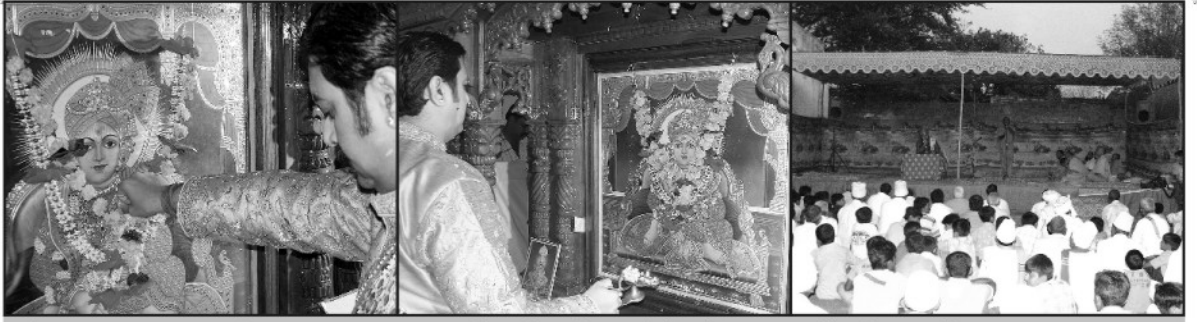
મલાડને આંગણે પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રીના સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ સત્સંગ સભા (તા. ૧૬-૧૧-૦૯)

કાલોલ ગામને આંગણે નૂતન મંદિરનો શિલાન્યાસવિધિ કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી (૧૯-૧૧-૦૯)

રામપરા (રાજુલા)ને આંગણે યોજાયેલ કથાપારાયણમાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી (તા. ૨૨-૧૧-૦૯)

ધંધુસર (જી.જૂનાગઢ)માં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય નિશામાં યોજાયેલ પુનઃ મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ (તા.૨૩-૧૧-૦૯)

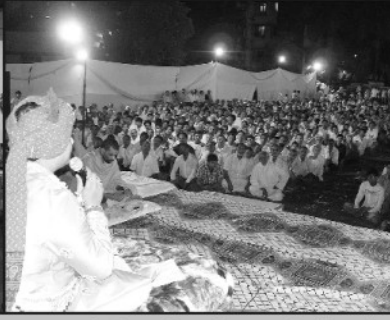
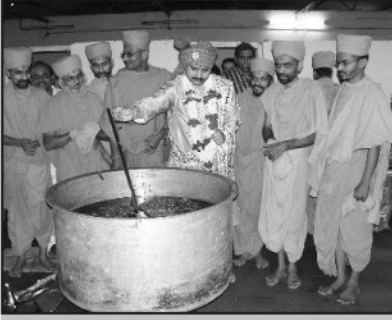
પારેખામાં યોજાયેલ શ્રીકષ્ટભંજનદેવના ૧૫૩માં પાટોત્સવ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. નાના લાલજી મહારાજશ્રી (તા. ૨૩-૧૧-૦૯)

ખેડાને આંગણે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ પ્રથમ વાર્ષિક પાટોત્સવ (૨૪-૧૧-૦૯)

ખેડાસા ગામને આંગણે નૂતન મંદિરનો શિલાન્યાસવિધિ કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી (૨૭-૧૧-૦૯)

મીરાસડ (મુંબઈ)માં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની પવિત્ર નિશ્રામાં યોજાયેલ દિવ્ય શાકોત્સવ (તા. ૨૯-૧૧-૦૯)

ભરુચને આંગણે યોજાયેલ મહાપૂજા પ્રસંગે પધારેલ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી (તા. ૧-૧૨-૦૯)

ગઢપુરને આંગણે પાત્રન્યાસવિધિમાં પધારેલ પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી (તા. ૨-૧૨-૦૯)

જોળ (વડતાલ)ને આંગણે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ સત્સંગ સભા તથા શ્રીહરિ યાગ-યજ્ઞ (તા. ૯-૧૨-૦૯)

મકરપુરા (વડોદરા)ને આંગણે યોજાયેલ શાકોત્સવમાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી (તા. ૧૭-૧૨-૦૯)

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન અંકના ગ્રાહક ભક્તોને નમ્ર વિનંતિ

હાલા ગ્રાહક ભક્તો !

- આપને ત્યાં આવતા 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન' અંકનું એડ્રેસ બદલવું હોય તો દર માસની ૧૫ તારીખ પહેલા ચિંતન કાર્યાલય-સરદારમાં લેખિત આપવામાં આવશે તો જ એડ્રેસ બદલી શકાશે.

- ગ્રાહકોએ ભરેલ લવાજમની રસિદ-પાવતી (પીળા કલરની) જો ચિંતન કાર્યાલય-સરદારમાં પહોંચી હશે તો જ આપને ત્યાં સમયસર અંક મોકલવામાં આવશે.

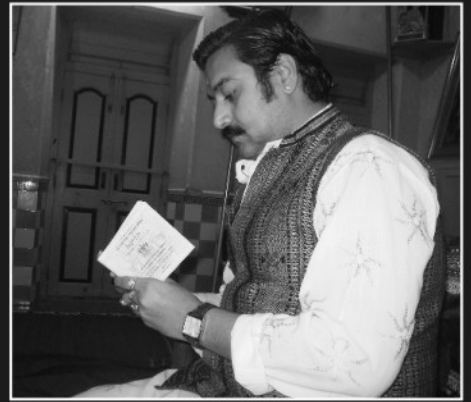
- જો સમયસર ન મળતો હોય તો 'ચિંતન કાર્યાલય - સરદાર' જાણી કરી આપના એડ્રેસ પીનકોડ અવશ્ય લખાવવો. જેથી કરી આપને સમયસર જલદીથી અંક મળી જાય છે. અને આપને કદાચ જો સમયસર ન અંક ન મળતો હોય તો તેનું કારણ એડ્રેસ બરાબર નહિ અથવા તેમાં પીનકોડ ન હોવાને કારણે અથવા આપે ભરેલ લવાજમ 'ચિંતન કાર્યાલય - સરદાર' પહોંચ્યું નહિ હોય જેથી કરીને સમયસર અંક ન મળવાનું કારણ છે. માટે આપ આપના નજીકના કાર્યકરનો સંપર્ક સાધો અથવા 'ચિંતન કાર્યાલય - સરદાર' ફો. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧ મો. ૯૮૭૯૭૫૮૫૦૩માં જાણ કરવા વિનંતી. E-mail : chintansardhar@yahoo.in

છપાય છે... છપાય છે... ટૂંકસમયમાં જ વ્રત-ઉત્સવનો નિર્ણય છપાય છે... છપાય છે...

હાલા ભક્તજનો ! ટૂંકસમયમાં જ દક્ષિણ વિભાગ વડતાલ દેશ શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ પીઠસ્થાન દ્વારા નિર્ણય છપાય છે તો જો આપ તેમાં પોતાનું નામઅથવા કંપની, ઓફિસ, ફેક્ટરી યા તો દુકાનનું નામશુભેચ્છ તરીકે આપવા ઈચ્છતા હોય તેમણે તેમજ નિર્ણયમાં આપવામાં આવતી મંદિરોની યાદીમાં આપના ગામનું નામજો ન હોય અથવા આપની જાણમાં કોઈ મંદિરનું નામ બાકી રહી ગયું હોય તો નીચે જણાવ્યા પ્રમાણે સંપર્ક કરવો.

પૂ. ધનશ્યામી સ્વામી - મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮

પ.ભ. શ્રી નનુમામા - મો. ૯૮૨૫૨૩૪૩૬૨

આજે જ જુઓ અને તપાસો. આપનું લવાજમ ક્યારે પૂરું થાય છે ?

ઘાલા ભક્તજનો ! 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન'ના દરેક અંકમાં સરનામાના લેબલ (મેઈલ બોક્સ) ઉપર આપનો ગ્રાહક નંબર અને આપનું લવાજમપૂરું થવાના મહિના-વર્ષની માહિતી આપવામાં આવે છે. માટે આપના 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન'ના કવર પર સરનામાનું લેબલ હંમેશા તપાસતા રહો, અને લવાજમપૂરું થાય તે પહેલાં જ આશરે ૪૦ દિવસ પહેલાં આપના નજીકના વિસ્તારમાં 'ચિંતન' અંકના ગ્રાહક નોંધણી કરતા કાર્યકર પાસે આપનો ગ્રાહક નંબર આપીને લવાજમભરવું, જેથી 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન'નો એક પણ અંક ચૂકી ન જવાય. અને હા, દર વર્ષે લવાજમભરવાનું યાદ રાખવું પડે તે કરતાં પાંચ વર્ષનું અથવા આજીવન લવાજમ એકસાથે પણ ભરી શકાય છે.

સરનામાના લેબલના નીચે આપેલા નમૂના પરથી આપ આપના અંકનું લેબલ તપાસતા રહો અને નવું લવાજમભરવાની પ્રક્રિયા સમયસર કરતા રહો...

મુ. રાજકોટ નંબર : 1
ગઢવી પ્રદુલભાઈ જબરદાનભાઈ
૧૦ 'રામપ્રતાપ' ગીતાનગર મેઈન રોડ, રાજકોટ
પીન - ૩૬૦૦૦૨ પોસ્ટીંગ તારીખ : ૨૦-૦૭-૦૮
લવાજમ પુરું : 10/20/08

**આ છે આપના
અંકના લવાજમ
સમાપ્તિની તારીખ**

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન માસિક પ્રકાશન માલિકી અંગેની માહિતી

FROM-8

૧. પ્રકાશન સ્થળ : શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર
 ૨. પ્રકાશન સમય : માસિક - દર મહિનાની ૨૦મી તારીખે
 ૩. મુદ્રકનું નામ : શ્રીજી આર્ટ
 - રાષ્ટ્રીયતા : હિન્દી
 - સરનામું : ૧૨, આશીર્વાદ સોપીંગ સેન્ટર, આશ્રમરોડ, પાલડી, અમદાવાદ.
 ૪. તંત્રીનું નામ : સાધુ પતિતપાવનદાસજી
 - રાષ્ટ્રીયતા : હિન્દી
 - સરનામું : શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર. તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫
 ૫. માલિક : કો. સ્વામી શ્રી વિરક્તસ્વરૂપદાસજી
 - રાષ્ટ્રીયતા : હિન્દી
 - સરનામું : શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર. તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫
- હું કો. સ્વામી શ્રી વિરક્તસ્વરૂપદાસજી આથી જાહેર કરું છું કે ઉપર બતાવેલી બાબતો મારી જાણ અને સમજ મુજબ સાચી છે.
- સહી : કો. સ્વામી શ્રી વિરક્તસ્વરૂપદાસજી
- શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર

ચાલો મહાપૂજાધામ રાજકોટ...

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્ ॥

ચાલો મહાપૂજાધામ રાજકોટ...

વડતાલ પીઠાધિપતિ પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તંડ, ધર્મકુળ યુગામણી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - મહાપૂજાધામરાજકોટ આયોજીત

ભાવભર્યો છદ્દો શાકોત્સવ - રાજકોટ

દિવ્ય ઉપસ્થિતિ :- પ.પૂ. ધર્મકુળ મુગટમણિ ૧૦૮ લાલજી શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

તારીખ : ૨૭ ડીસેમ્બર - ૨૦૦૯, શનિવાર સમય : સવારે ૯ થી ૧૨

નિમંત્રક :- પૂ. સ્વામી શ્રી હરિનંદનદાસજી તથા પૂ. પૂજારી સ્વામી શ્રી જે.પી. સ્વામી - જૂનાગઢ તથા પૂ. મહંત શા. સ્વામી શ્રી નિલકંઠદાસજી - રાજકોટ

સ્થળ : 'મહાપૂજાધામ' શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, બાલાજી હોલની સામે, ૧૫૦ ફૂટ રીંગ રોડ, રાજકોટ
ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૩૭૨૨૧૧. મો. ૯૪૨૮૭૯૨૧૦૮ (પૂ. નિલકંઠ સ્વામી), ૯૪૨૭૭૪૧૨૮૬ (પૂ. જે.પી. સ્વામી)

દર મહિનાના પહેલા રવિવારે સરધાર અને મહિનાના છેલ્લા શનિવારે રાજકોટમાં યોજાતી

:: અભયદાન સત્સંગ સભા ::

-: સરધાર :-

તા. ૩-૧-૧૦, રવિવાર

શાકોત્સવ સમય :- સવારે ૮ થી ૧

-: સંપર્ક :-

શ્રી મહેન્દ્રભાઈ પાટડીયા - મો. ૯૪૨૬૨૨૯૫૫૮

શ્રી કરશનભાઈ ઢાંકેયા - મો. ૯૪૨૬૭૮૧૧૭૯

-: રાજકોટ :-

તા. ૨૬-૧૨-૦૯, શનિવાર

સમય :- રાત્રે ૮ થી ૧૧

ચાલો ભાવનગર...

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્ ॥

પધારો ભાવનગર...

વડતાલ પીઠાધિપતિ પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તંડ, ધર્મકુળ યુગમણી

આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી ધર્મકુળ આશ્રિત શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ મંડળ - ભાવનગર આયોજીત

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન નવાહ પારાયણ

વક્તા :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી - વડતાલ (હાલ-સરધાર)

તારીખ : ૫ થી ૧૩ જાન્યુઆરી - ૨૦૧૦

આયોજક :- ધર્મકુળ આશ્રિત

-: કથા સમય :-

શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ મંડળ - ભાવનગર

બપોરે ૩.૩૦ થી ૬-૩૦ ❖ રાત્રે ૮-૩૦ થી ૧૧-૦૦

કથા સ્થળ :- આટામીલનું ગ્રાઉન્ડ, નિર્મળનગર, ભાવનગર

સંપર્ક : અમરશીભાઈ ખાદી - મો. ૯૪૨૬૩૧૪૩૬૮, ઝવેરભાઈ ઉગામેડી - મો. ૯૮૨૪૪૪૭૪૪૧, છગનભાઈ વડવા - મો. ૯૯૨૫૪૦૬૬૫૬

ચાલો ટીંબરવા...

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્ ॥

પધારો ટીંબરવા...

વડતાલ પીઠાધિપતિ પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તંડ, ધર્મકુળ યુગમણી

આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરનો

ભવ્ય દશાબ્દિ મહોત્સવ - ટીંબરવા

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સમાહ પારાયણ

વક્તા :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી - વડતાલ (હાલ-સરધાર)

તારીખ : ૧૭ થી ૨૩ જાન્યુઆરી - ૨૦૧૦

આયોજક :- ધર્મકુળ આશ્રિત શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર તથા સમસ્ત સત્સંગ સમાજ - ટીંબરવા

મહોત્સવ સ્થળ :- મું. ટીંબરવા, તા. સિનોર, જી. વડોદરા. સંપર્ક : પૂ. ઘનશ્યામસ્વામી - મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮

ચાલો વાંસખીલીયા...

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્ ॥

પધારો વાંસખીલીયા...

વડતાલ પીઠાધિપતિ પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તંડ, ધર્મકુળ યુગમણી

આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી ધર્મકુળ આશ્રિત શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર સત્સંગ સમાજ - વાંસખીલીયા આયોજીત

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સમાહ પારાયણ

વક્તા :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી - વડતાલ (હાલ-સરધાર)

તારીખ : ૨૪ થી ૩૦ જાન્યુઆરી - ૨૦૧૦

આયોજક :- ધર્મકુળ આશ્રિત

-: કથા સમય :-

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર સત્સંગ સમાજ - વાંસખીલીયા

સવારે ૮-૩૦ થી ૧૧-૩૦ ❖ બપોરે ૩ થી ૬

કથા સ્થળ :- મું. વાંસખીલીયા, જી. આણંદ. સંપર્ક : પૂ. ઘનશ્યામસ્વામી - મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮

ચાલો
સરઘાર...

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્ ॥

પધારો
સરઘાર...

પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તંડ, ધર્મકુળ ચુડામણી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના
રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી સરઘારધામને આંગણે તૈયાર થયેલ સુંદર કલાત્મક 'નૂતન શ્રી નૃગેન્દ્ર પ્રવેશદ્વાર'નો ભવ્ય

ઉદ્ઘાટન મહોત્સવ તથા દિવ્ય શાકોત્સવ

ઉદ્ઘાટક :- પ.પૂ. ધર્મકુળ મુગટમણિ ૧૦૮ લાલજી શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

પ્રયોજક :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી - વડતાલ (હાલ-સરઘાર)

તારીખ : ૩-૧-૨૦૧૦ પોષ વદ - ૩, રવિવાર ✱ સમય : સવારે ૮.૩૦ થી ૧.૦૦ સુધી

સ્થળ :- 'શ્રી સ્વામિનારાયણ બાગ' 'શ્રી સ્વા.મંદિર' સરઘાર, તા.જી.રાજકોટ. ફો.નં.૦૨૮૧-૨૭૮૧૨૧૧, મો. ૯૮૭૯૭૫૮૫૦૩

ચાલો ખંભાત....

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્ ॥

પધારો ખંભાત....

પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તંડ, ધર્મકુળ ચુડામણી આચાર્ય
શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી 'ખંભાત' ને આંગણે

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સપ્તાહ પાયાણ

વક્તા પૂ.સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી - વડતાલ (હાલ-સરઘાર)

તા. ૨૪ થી ૩૦
ડીસેમ્બર-૨૦૦૯

કથા સમય : બપોરે ૩-૦૦ થી ૬-૦૦ • રાત્રે ૮-૦૦ થી ૧૦-૩૦

આયોજક : ધર્મકુળ આશ્રિત શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ સમાજ - ભાલપ્રદેશ

સ્થળ : 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ધામ' ચકડોળ ગ્રાઉન્ડ, ખંભાત.

શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજ-વડતાલ

સંપર્ક

પૂ. ધનશ્યામસ્વામી : ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮, રમણભાઈ ૬૬૬૨ : ૯૮૨૫૧૩૧૨૯૬, વિરજીભાઈ પટેલ : ૯૮૯૮૩૮૬૨૯૮,
લલીતભાઈ ૬૬૬૨ : ૯૮૦૪૨૪૨૯૪૨, નારણભાઈ ભરવાડ : ૯૮૭૯૫૧૮૩૫, કીરીટભાઈ પટેલ : ૯૮૭૯૮૨૯૮૮૫

ભદામ(રાજપ્રદેશ)ને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદિ સહ આજ્ઞાથી તેમજ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ સ.ગુ. શ્રી અદ્ભુતાનંદ સ્વામી દ્વારા સ્થાપિત શ્રી કષ્ટભંજન દેવનો 'સાર્થ શતાબ્દિ મહોત્સવ' (તા. ૩ થી ૭ ડીસેમ્બર - ૦૯)

વરજાંગ જાળિયાને આંગણે નૂતન યાત્રિક ભુવનનું ખાતમુર્દૂત તથા પદ્મશિલા સ્થાપનવિધિ કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા.૯-૧૨-૨૦૦૯)

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન, ડિસેમ્બર - ૨૦૦૯ (૩૫)

વડતાલ પીઠાધિપતિ પ.પૂ. ધ.દુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના 'ગાદિ પટ્ટાભિષેક' બાદ પ્રથમ પ્રતિષ્ઠા થનાર શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - જામવણચલીનો પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની દિવ્ય સંનિધિમાં યોજાયેલ ભવ્ય 'રજત જયંતિ મહોત્સવ' (તા. ૧૯ થી ૨૭-૧૧-૦૯)

Printed and Published by Swami Viraktswrupdasji on behalf of Sardhar and Printed at Shreeji Art, GF-12, Ashirvad Shopping Center, Ashram RD, Paldi - A'MD. and Published from Shree Swaminarayan Temple - Sardhar, Dist-Rajkot - 360025. Editor - Sadhu Patitpavandasji
છબીકલા : શ્રીહરિ ડીઝીટલ સ્ટુડીયો - સુરત. મો. ૯૮૨૫૦૩૦૨૫૦